

ליודיכיף

השם שעושה את הקול.

מוסיקה והנחיית ארועים
בהנהלת אמיר גולן

טל. 053-50341

גליון מס' 5

מרץ, אפריל, מאי 1988

המחיר: 1 ש"ח

עלון הרוקדים והמדריכים

מידע

* ריקודי עם

* ריקודי עמים

* ריקודי שנות ה-60

* להקות מחול

* ריקודי עם בחול

* שירה בציבור

* ריקודי סטפס

דרוש את העלון

ממדריך הריקודים שלך!

בהוצאת

בשיתוף

המדור לריקודי עם בהסתדרות

שפע הצעות עבודה

חיפה, רח' הרצליה 23, טלפון: 04-510575

באר שבע, רח' קק"ל 113, טלפון: 057-72828

רחובות, רח' אחד העם 13, (פסג' השקם) טל: 08-471182

שנה ללא גורית

ד"ר צבי פרידהבר

בימים אלה, עם פירסומו החמישי של העלון "מידעם" תסתיים שנה מאז נלקחה מעמנו גורית קדמן, אם מפעל מחולות העם שלנו. קשה וכמעט אי אפשר לדבר על גורית ז"ל בלשון עבר, כיוון שפעלה עומד וקיים בתוכנו, ובכל אשר נפנה מרחפת רוחה על כל מעשינו. בימים אלה עוסק אני בכתיבת מונוגרפיה מקיפה על פועלה של גורית, לשם כך עובר אני על כתביה הרבים שפירסמה בנושא יצירתו של מחול-עם, שראשיתם שנים הרבה לפני כנס המחולות הראשון בדליה; ומכתבים אלו נגלית לעיני מחדש גדולתה של גורית, שהלכה במעופה ובחזונה עשרות שנים לפני המחנה כולו. הגיגיה, אותם העלתה בכתב ובמפגשים ללא ספור בין העוסקים בתרבות עם; דברים אותם נשאה בכנסים בין-לאומיים ובמסגרות המרכז לתרבות ואמנות של ההסתדרות בנושא יצירתו של ריקוד-עם ישראלי חדש, ומראשית שנות ה-50 גם בנושא מסורת הריקוד של עדות ישראל שבאו והתקבצו בארץ, הינם פרק מאלף בעיצובה של תרבות עממית ישראלית במיטבה.

גורית הקדישה ימים וילות לעולים החדשים והקימה את ה"מפעל לטיפוח ריקודי העדות" לשם קרובם של העדות השונות למפעל ריקודי העם שלנו, למען הפרות הדדית את היצירה הריקודית המקורית, לה שאפה גורית בכל מאודה, ולמען הכרחתם של עולים אלו לייצור על מסורות הריקוד מארצות מוצאם.

ותיה ובמיוחד סרטיה בנושא ריקודי העדות, היכו גלים של השתוממות והערצה לא רק בתוכנו אלא בעולם המדעי בכללותו. הדבר בא לידי ביטוי בשנת 1963, כאשר הועדה הבין לאומית למוסיקה החליטה לערוך את כינוסה השנתי בנושא "מזרח ומערב במוסיקה", בישראל, וזאת כדי לעמוד מקרוב על התופעה היחודית של שילוב מסורות במוסיקה ובמחול כפי שהתהוו בארץ עם עליתן של עדות שונות מארצות כה רבות. כל זאת, לא מעט, בעקבות סרטיה של גורית שהוצגו בפני פורום זה משנת 1952 ואילך.

פועלה ביצירתו של מפעל ריקודי העם הישראליים וקרובם של בני העדות למפעל זה, וכן דירבונם של האחרונים לשמר את מסורתם הריקודית, הביאו לגורית שני פרסים שהיו יקרים לה ביותר: לראשונה כיבודו בני העדה הכורדית בתואר "יקיר העדה הכורדית", על פעלה בהחיתום של מסורות הריקוד של בני עדה זו, ובסוף דרכה זכתה להכרת העם כולו, בקבלה את "פרס ישראל לאמנות המחול האתני".

תמשיך רוחה לרחף על פועלנו ונהיה ראויים לחזונה הגדול להיות המובילים ביצירתו של "עם רוקד".

מבצע מינויים לעלון הרוקדים

רצופים לרשימת המנויים עד סוף מאי יזכו כולם בקלטת וחוברת זכיה של "מרכז ההקלטות לריקודי עם".

✂ מנוי שנתי גזור ושלה ✂

עשה לך מנוי וקבל את העלון הביתה מיד עם פירסומו.

שם משפחה .....

שם פרטי .....

כתובת .....

מיקוד .....

טלפון .....

רצוף בזה סך 12 ש"ח לפקודת ירון מישר עבור 4 עלוני "מידעם".
(מינויים בחו"ל ישלחו סך 15\$ - 23 ש"ח)

חתימה .....

מנוי שנתי - גזור ושלה

ארועי מחול

בהנחיית

מישאל ברזולי

מפגש רוקדים ומרקידים לקראת פסטיבל כרמיאל

מרכזימי קיסריה

* 23-25/6/88 (חמישי-שבת)

מחנה קיץ לרוקדים ומרקידים מהארץ

ומחו"ל

* 24/6/88 בשעה 22:00

מרתון פתוח לקהל הרחב

על המרפסת תחת כיפת השמיים עם מרקידים

מהארץ ומחו"ל

הקדם הזמנת! מספר המקומות מוגבל

לפונים 03-316964: 70

כפר המכביה

הרקדה פתוחה לקהל הרחב

24.00 - 21.00 16.4.88

24.00 - 21.00 30.4.88

מועצה אזורית ברנר

ריקודי-עם

מפגש רוקדים

ביום שישי 8.4.88 בשעה 10.00 בערב
באולם הספורט של גבעת-ברנר

הרקדה אל תוך הלילה

בהנחיית שמעון דוד

- * ריקודי-עם ועמים
- * הכניסה בנעלי התעמלות או ריקוד
- * מזנון מגוון במקום

הכנסת אוכל ועישון באולם,

אסורים בהחלט!

ברוך אגדתי האיש בעל ארבע הפנים

מירי קרימולובסקי

ברוך אגדתי הידוע לרובנו מריקודו 'הורה' אגדתי היה אמן רב פנים ובכמה תחומים. ראשון - כרקדן, שני - כאיש קולנוע, שלישי - כמארגן שמחות - איש חברה ו'בוהמה' ולבסוף כצייר. בעלון זה ובארבע העלונים הקרובים, נביא סידרת כתבות העוסקת בפעלו המגוון של אמן זה.

אגדתי הרקדן

אגדתי נולד בעירה בכסרביה, גדל באודסה, ובשנת 1910, והוא רק בן 15, עלה לבדו לארץ, והצטרף כתלמיד לציור בביה"ס לאמנות "כצאלא". לפרנסתו לימד את בני ירושלים ריקודים (או עדיין נקרא

ברוך בן יהודה) והופיע כרקדן.

בקיץ 1914 נסע לחופשה אל משפחתו ואז פרצה מלחמת העולם הראשונה. אגדתי נשאר ברוסיה, למד בלט אצל המורה האיטלקיה טיטני והופיע כרקדן באופרה של אודסה. אז גם אימץ את השם אגדתי לאחר שהוצג לפני ביאליק בתואר "זה ברוך האגדתי". עם תום המלחמה, בסוף 1919, חזר ארצה באונייה "רוסלן" וחודש אחר כך הופיע בריסטל למחול באולם עדן בתל אביב.

חשוב להבין כי אגדתי היה הראשון בין אמני המחול המקצועיים, שניסה להפוך אחת מצורות הריקוד של ריקודי העמים ליצירה ישראלית. הוא עסק בד בבד בריקוד אמנותי ועממי.

אגדתי אמנם הביא בריקודיו אלמנטים זרים אך שילב אותם במוטיבים עיבריים. הוא חיפש ומצא בפולקלור התימני, הבוכרי, והמזרחי ככלל, חומר גלם לעיצוב הריקודים אך "הרומנטיקה האוריינטלית" לא השתלטה ולא דחקה מגמות אחרות של מודרניזם בהופעותיו ויצירותיו.

"עורה בלילית" "Ora Gilit"

הועדה לסדר נשפי המסכות המסורתיים של ב. אגדתי כפורים שמה לה לטפח להפיץ בין הקהל, כנשפים שלה בכל שנה, זמר עממי השנה החליטה הועדה להגיש לקהל, נספח לומר, גם רקוד המוני:

א. תל-אביבית	ב. גמלת
המסר לרקוד:	המסר לרקוד:
כלנו, כלנו חכמים וכלנו נבונים. כלנו יודעים את התורה תל-אביבית	גמל קמלי, סורב לילי, רע לילי, מה לילי, כי לילי, בלעדך בלי חלילי.

הרקוד הראשון תל-אביבית יופץ בן הרקוד בגן המסכות במוסד כשכנס הרקוד השני גמלת יופץ בן הרקוד בפורים.

הוראות לרקוד ההמוני "תל-אביבית".

- א. הרקוד תל-אביבית זה רקוד המוני, וסדר הולדתו כדורמסכות קהל רחב תחוש סביבך וזהו את במחול התנועה אלא בבניו הכללי.
- ב. צורתו של הרקוד נבדלה על ידי המלה בסדר. המסכה על הרקוד עושה תנועה, וכל הרקוד המסכותי חוזר עליו.
- ג. המסכותים ברקוד מסתירים סגור, פתוח, מרים בשורות של המסכה. תל-אביבית דורשת בכל זאת שמסכת ותנועה לב תנועה המסכה.
- ד. תנועות וכן פריסתיות ותנועה נבדק לחיפוש.
- ה. הפרעת כל שיהא מסן הרקוד, עי יחד או קטנה וכן המסכותים, עלמה לרש בשלן הרקוד.
- ו. הרקוד מסבש לחיפוש המסכה ברקוד השני לב להוראות היל.

ברוך מוסת תרס"ט - 1929 המודיע על שני ריקודים עם הוראות של אגדתי השאלת מר אילנה רבין, תל-אביב

בראשית שנות ה-30 הגיע אגדתי למסקנה חדשנית ביותר: הריקוד הינו אמנות לכשעצמה, ואין הוא צריך למוסיקה. הוא ערך מופע ללא קול, ובתוכניה הסביר: "אמנות הריקוד בתור צורת ביטוי לרוח האדם, צריכה להיות מכוססת לאו דווקא על הופעת הליווי של הגוף, כגון התלבושת, המימוס של הפנים ושעשוע הריטמוס, אלא על עצם התנועה הגופנית הקהורה שבכוחה יש להניע את הרוח באדם, אות ליבו ואת הלך נפשו".

כאמור, בנוסף לריקוד האמנותי עסק אגדתי גם בריקוד העממי; "הורה אגדתי" מקורו אמנם בריקוד עם רומני, אולם אגדתי עיצב אותו מחדש. כך מתארת ריקוד זה גודית קדמן שראתה ולמדה אותו בראשיתו: "...על גבהות חול של שפת הים בת"א, בצריף עץ גדול, רוקדים החברים הצעירים של תאטרון "האוהל". בחור נכה קומה וקל תנועה מלמד את ריקודו החדש אשר יצר. הורה חדשה היא זו, וכל השחקנים הצעירים משתדלים במסירות רבה ללמוד ולזכור את הצעדים והקפיצות, את הקידות והרקיעות. אט אט מתאחדים, זרוע אל זרוע, כתף אל כתף, כמה שרשרת והמעגל נסגר. קצב משותף מאחד את רגלי הרוקדים הקופצות ורוקדים ומנכש את הציבור ליחידה רוקדת. המורה מצטרף למעגל והנה הוא את יפי התנועות ואת קצב הצעדים וההתלהבות עולה וגוברת. הרקדן הוא ברוך אגדתי. יליד רומניה, שלמד בלט ברוסיה וכאן בארץ הוא מיצג בריקודי היחיד שלו דמויות יהודיות וערכיות - ארץ ישראליות. יצירתו החדשה הזאת היא ריקוד קבוצתי, שהושפע הן על ידי ההורות הכפריות הרומניות, הן על ידי צורות מסויימות של הכלט הרוסי והמנגינה היא מולדכית. היה זה בשנת 1924 ומאז נפוצה הורה אגדתי בארץ ישראל, שחקני האוהל הביאוהו לעמק ולגליל והוא התפשט בישובים...."

אגדתי אף ניסה "לעברת" את ה"הורה" ולקרוא לה "עורה". על דרך עבודתו בריקוד העממי מספר אליהו הכהן בספרו "ככל זאת יש בה משהו": "בשנת 1929 החליט ברוך אגדתי לטפח את הריקוד העממי ולייחד לעיר תל אביב ריקוד המוני משלה. הסופר א. ז. בן ישי המציא לו את המילים, ידידיה אדמוני את הלחן הוא עצמו התאים לריקוד צעדי תנועה - ובתרועה הגדולה התבשרו תושבי תל אביב, מעל לוחות המודעות, על לידתו של הריקוד "תל אביבית".

אגדתי יוצא מנקודת ההשקפה, כי הריקוד קיים בזכות עצמו ועליו ללכת אחרי ריתמוס פנימי ולא חיצוני, ובזה אולי עיקר האופי היהודי אשר לריקודו של ברוך אגדתי מחוללו של המחול העברי החדש.

* קטלוג התערוכה: אגדתי - 4 פנים, בית ראובן, קיץ תשמ"ה.
** צ. פרידהבר, המחול בעם ישראל, ת"א, 1984, עמ' 149.

חווה אנטוניו - מחול ספרדי עם גאוה לאומית

הביאה לדפוס: מירי קרימולובסקי, באדיבות להקת בת דור

חווה אנטוניו (36), מי שנחשב היום לגדול רקדני ספרד ומשמש כמנהל אמנותי של הבלט הלאומי של ספרד, עתיד לבוא בראש להקתו לסידרת הופעות בישראל, כאורח להקת בת דור בתאריכים 19.3-26.3.

הלהקה מונה למעלה מ-70 רקדנים, נגנים וזמרים.

הבלט הלאומי במתכונתו היום, נוסד לפני 4 שנים כתוצאה ממוזג של שתי הלהקות הייצוגיות של ספרד ובהשראתו של אנטוניו ראיס, מי שנודע בכינויו "אנטוניו הגדול". הרפרטואר של הלהקה מתבסס על יצירות מקוריות שנוצרו על ידי כוראוגרפים ומלחינים ספרדיים, כמו "ריטמוס", "מחול וגאוה" ו"מדאדה".

כאמור, הרפרטואר עשיר ומגוון וכולל אף ריקודי פלמנקו ידועים כדוגמת "שבלולים" לכוריאוגרפיה של מרטין ורגס, "מרטינדה" לכוריאוגרפיה של חווה אנטוניו ועוד.

סיון המחול הספרדי הוא המיני ביותר בעולם ולהקה זו שומרת להבות על המוניטין הלאומי הזה. תוכניתה היא בלתי צפויה ובנויה באופן מעורר סקרנות. יש בה יסוד חזק של פלמנקו הפונה אל החושים ומכניס אותך, כצופה, אל תוך חוויה מיוחדת במינה. סיגנון חמור סבר ולוהט היה מאז ומתמיד הסמל המסחרי של רוב להקות הפלמנקו, ורקדני הבלט הלאומי של ספרד יהירים לא פחות, אך הם גם מצליחים לרקוד בסגנון מרוכך יותר, המיניו שלם "שערוריתית" יותר וההומור שלהם מחושב יותר.

תלבושות הלהקה מרהיבות - 20 נשים יפות לבושות שמלות ארוכות רבות קפלים ושובלים, ועטויות צעיפים גדולים, ו-20 גברים יפי תואר בחליפות קטיפה הדוקות לגוף, החגים בחינניות כאיש אחד - זהו מראה שלא במהרה ישכח.

כל זה חובר יחד לסיגנון מחול שמעולם לא נראה על הבמה - בלט עם קישוטי פלמנקו המשובץ בחן, והכל מבוצע בדיוקנות רבה: הוסיפו לזאת תשוקה ותבונה וקיבלתם אמנות וקסם בימתי מושלם.

ביקור הבלט הלאומי מספרד בישראל נערך במסגרת הסכם התרבות בעקבות חידוש היחסים בין שתי המדינות והתאפשר תודות לפעילותה הנמרצת של בת דור.

* מתוך ביקורת של ניל גילס - אוסטרליה.

** מתוך ביקורת של הלן סמיט "אטלנטה ג'ורנל קונסטיטיושן" ארה"ב.

בת-דור האוחת: בברכת ראש עיריית תל-אביב-יפו מר שלמה להט

הבלט הלאומי הספרדי

לראשונה בישראל, 70 רקדני בלט, פלמנקו, נגנים וזמרים.

המחול הספרדי במיטבו

BALLET NACIONAL DE ESPAÑA
DIRECTOR ARTISTICO: JOSE ANTONIO

היכל התרבות ת"א
מוצ"ש 19/3/88 ב-21.00
יום ב' 21/3/88 ב-20.30
יום ד' 23/3/88 ב-17.30-21.00
חונים בבית אליהו
בנייני האומה, ירושלים
מוצ"ש 26.3.88 ב-21.00

המופע בחסות חברת גורי בע"מ
במלאת 5 שנים ל **קופון**
ממוינת התעשייה הספרדית בושראל

כרטיסים:
"הדרן" - אבן גבירול 90 ת"א טל' 248844
"קסטל" - אבן גבירול 153 ת"א טל' 444725
"השרון" - רמת השרון סוקולוב 86
טל' 5400552
הפצה ראשית: הדרן-קסטל
טל' 223167 רב קווי
הזמנת כרטיסים טלפונית ב"הדרן-קסטל"
טל' 239258, 221792
מ"ע 9.00 עד 11.00 בלילה
ירושלים: "בימות" שמאי 8 טל' 02-240896
"קלעים" שמאי 16 טל' 02-221624
"כתא", דורות/דאשונים 1 טל' 02-222831

שמע'אור

מעבדת שירות לציוד הגברה ותאורה

הרכבת שינוי מהירות לטייפים

שירות מהיר

רח' רבניצקי 7, ק.ב. תל אביב 03-337217

מרכז ההקלטות לריקודי עם

חלית, שלא נדע...

מילואאים, לא עלינו

טיול, למה לא? מגיע לך

מה עם החוג היום?

אל דאגה איציק סעדה יחליף אותך

בנאמנות רבה 03-909774

ג. ג. - גבי גלבר

ארגון מסיבות ואירועים

חתונות, בר/בת מצוה, ימי הולדת

כולל: מוסיקה לריקודים, משחקי חברה, בינו ועוד

★ מכירת אביזרים וגימיקים למסיבות. ★

להודעות דחופות: איתורית 754911 מנוי 8836

טלפון 03-300805

מקום כל הזמן, וכך ישנה אפשרות לשימוש במיקסר עם מספר מיקרופונים להשמעת מוסיקה חיה ממקורות שונים. ולשאלת העוצמה (וואט).

האם כל המרבה הרי זה משובח? לא תמיד, ובמיוחד לא בריקודי עם. ראשית מחיר המערכת הינו יחסי לעוצמתה ושנית, חבל על האוזניים. ההנאה נפגמת כאשר רוקדים ריקודי עם במוסיקה רעשנית. על המוסיקה להיות שמיעה ולא רעשנית, ברורה ולא עמומה. 2 רמקולים מרוחקים יפזרו טוב יותר את הצלילים מאשר רמקול אחד. **הספק המערכת** הרשום על המגבר למר לנו את העוצמה המאכסמלית ביחידות וואט (W) אשר המגבר יכול לספק לרמקולים בעלי התנגדות נתונה (8Ω אוהם או 4Ω אוהם).

ההספק (W) הנקוב על הרמקול מורה לנו את ההספק המאכסמלי שהרמקול יכול לקבל באותה התנגדות. למשל מגבר עם הספק הרשום של $100W$ ב- 4Ω רק $70W$ ב- 8Ω . אך יש לברר אם המגבר שהספקו הנקוב $100W$ ב- 8Ω יוכל גם לעבוד עם רמקול בעל התנגדות של 4Ω . כאשר לא מצויינת התנגדות הרמקול על המגבר, נוכל להניח שהמדובר ביציאה לרמקול שהתנגדותו 8Ω אוהם.

נתון חשוב נוסף הינו נצילות הרמקול, אך כאן הקונה שאינו מצוי ברזי האלקטרוניקה לא יוכל לגלותו, והוא מתייחס לעוצמה המעשית שהרמקול מפיק מתוך סך העוצמה בה מוזינים אותו. ז"א אם נספק לרמקול עוצמה בת $100W$ אך הצליל שנפיק ממנו יהיה חלש מאוד, נוכל להניח שנצילות אותו רמקול נמוכה ביותר. נצילות זו תלויה במבנה הרמקול או מערכת הרמקולים שבארגו ובמבנה אותו ארגו בו הם מותקנים.

כדי לתת לקורא משהו קצת יותר מעשי שיעזור בבחירת המערכת, אתן כאן הצעה פשוטה: אם נניח שנצילות הרמקול הינה סבירה-טובה, ידרשו לנו כ- $50W$ R.M.S. כדי להרקיד כ- 100 איש באולם בגודל המתאים, ונעלה בהספק באופן יחסי למספר הרוקדים וגודל האולם. לדיסקו ואירועים נכפיל את ההספק.

בכתבה הבאה - אקולייזר להקלטה והשמעה.

★ כל ההספקים מתייחסים ל-R.M.S. ולא ל-PEAK POWER MUSIC POWER

במדור זה נביא כתבות העוסקות בציוד הקלטה, קלטות, סלילים, מערכות הגברה, עריכת מסטר, ועוד; מידע שיהיה לכם המדריכים, כך אנו מקווים, לעזור בעבודתכם.

על מערכות הגברה בהרקדות

רפי דמר

לא פעם עומד המרקיד-מדריך בפני השאלה איזו מערכת הגברה לרכוש, כאשר השאלות המרכזיות הן: א. האם לרכוש מערכת סטראו, או מונו? ב. איזו עוצמת מערכת (הספק בוואט) לרכוש? * כדי לענות על שתי שאלות אלו, יש להגדיר את המטרה לה אנו מייעדים את המערכת, כלומר, האם היא מיועדת לריקודי-עם, או לארועי דיסקו ומסיבות (חתונה, בר מצוה וכו').

ובכן מונו או סטראו?

אין קשר בין איכות המוסיקה לבין השמעה סטראופונית!!! שיטת הסטראו נועדה לסלון ביתנו, כדי לחקות את מרחב השמיעה של אולם הקונצרטים. השיטה מבוססת על הקלטה במקביל דרך שתי מערכות מיקרופונים נפרדות, ימין ושמאל, והשמעה בהמשך דרך שתי מערכות הגברה נפרדות (רמקולים מימין ומשמאל), כך שנשמע את אותה הפרדה שהיתה בהקלטה, גם בהשמעה. על המאזין לשבת בדיוק בין שני הרמקולים, ולייצור אתם משולש שווה צלעות, כאילו ישב במרכז אולם הקונצרטים. ברור כי בעת ההקדה, מצב זה הינו בלתי אפשרי, כיון שהרוקד נע באולם, כל פעם נמצא בקרבת רמקול אחר, ולכן מפסיד את הצלילים מהרמקול השני. לכן בהרקדות נשמיע מונו כלכד אפשר ורצוי דרך שני רמקולים ואפילו יותר, המפורזים באולם אך משמיעים את אותם צלילים בדיוק. אין זה אומר שהקלטה סטראופונית אינה רצויה לנו, פשוט עלינו להשמיע אותה במערכת מונו בלבד. לעומת זאת במקרה של ארועי דיסקו, חתונות וכו', ההשמעה הסטראופונית נותנת אפשרות להפקת אפקטים סטראופונים בין שני הרמקולים, הרוקדים-השומעים נמצאים, פחות או יותר, באותו

KILIM

& SONS LTD.

1950: ת"ד

קילים

ובניו בע"מ

SENNHEISER
מקרופונים ואוזניות

★ מכירה

★ השכרה

★ שרות

מערכות הגברה קבועות וניידות
מיקרופונים אלחוטיים למרקידים

חיפה: חלץ 8 גשר פז 640222, 04-672622
ת"א: אידלסון 7 פינת בן-יהודה 9, 03-651746

חדשות ההשתלמויות

האינפורמציה המובאת בזאת על ההשתלמויות מכילה את רשימת הריקודים החדשים בלבד. אין בכך כדי להצביע על מהלך ההשתלמות, ועל ריקודים וחומר אחר שנלמדו ולוּטְשׁוּ בהשתלמות זו.

לכל השתלמות הייחוד והשוני שלה, ברמת העברת החומר, באזירה, בהשתתפות המדריכים, ובחומר העזר הניתן למדריכים והניתן לרכישה במקום.

גם בחודשיים האחרונים התקיימו 3 השתלמויות לריקודים חדשים, ובנוסף להן השתלמות לריקודי ילדים שארגן המדור לריקודי-עם בהסתדרות.

והרי רשימת הריקודים החדשים שנלמדו באותן התשלמויות:

השתלמות ראשונה

המקום: מרכז הפיס גולדה בחולון
תאריך: שבת 23/01/88
המפיק: מישאל ברזילי

רשימת הריקודים החדשים:

שם הריקוד	המחבר
גשם, בוא	איציק סעדה
ההיפוכונדר	יאיר מנשה
בלילות אפלים	מוטי בן יעקב
הגשם	אורי גרפיט
שב אתנו בעפולה	אילן כהן וענבר ברזילי
חלום ותפילה	ישראל שיקר

השתלמות שנייה

המקום: קיבוץ שפיים
תאריך: שבת 6/02/88
המפיק: יואב אשריאל

רשימת הריקודים החדשים:

שם הריקוד	המחבר
צל ומי באר	חיים שריון
הדגל שלי	שמוליק גוב-ארי
רונה	ספי אביב
כוכב בתכלת	מרקו בן-שמעון
רוח סתיו	מרקו בן-שמעון

השתלמות שלישית

המקום: אוניברסיטת ת"א
תאריך: שבת 27/02/88
המפיק: יהודה עמנואל

רשימת הריקודים החדשים:

שם הריקוד	המחבר
המשורר	יורם כהן
כל אחד	שרי גולדווסר
אל אדון	דוד אלפסי

במדור זה נביא את רשימת הריקודים החדשים שנלמדו בהשתלמויות האחרונות, ודעות אישיות של מדריכים, אל אותן השתלמויות.

הרשימות הינן על דעת הכותבים בלבד ואינן מבטאות את דעת המערכת.

על ההשתלמות בחולון (23/01/88)

אמיר גולן

לאחר שלוש השתלמויות יוצאות מן הכלל ברמתן ובריקודיהן היפים מראה לנו מישאל ברזילי כיצד גם לו, כדרך כל בשר, יש ירידות לפעמים. אלא שהפעם לדאבוני זו היתה ממש נפילה! הפעם מגיע כל הכבוד לקהל המדריכים שדקה אחרי הריקוד האחרון, כמו נשאבו מן האולם והצביעו ברגליהם כמחאה על ההשתלמות המבוזה הזו! את כבודה של ההשתלמות הזו כבר אי אפשר היה להציל אחרי השעור היסודי למתחילים שהעניק לנו החבר הנכבד מוטי בן יעקב (במה חטאנו?) שכל אחד מאיתנו היה מזמין אותו בלילה של נדודי שינה על מנת להרדם היטב... אימת את דברי שמו של ה"ריקוד" - "בלילות אפלים" שלא נדבר על השיר הלקוח היישר מפסטיבל שירי הדיכאון! את כבודו של מישאל ברזילי הציל ישראל שיקר שלאחר שכבר היינו בטוחים שהלכה השבת, העניק לנו רענון בקצב תימני עם "חלום ותפילה".

בקצרה על שאר הריקודים:

"גשם בוא" של איציק סעדה - איציק, אתה מסוגל להרבה יותר! "ההיפוכונדר" של יאיר מנשה - יאיר, לך ללמוד כיצד "מתנגנים עם הלחן" ולא קוטעים אותו בעשרים "צעדונים" קטנים ומרגיזים. "הגשם" של אורי גרפיט - אין ספק שלאורי יש את הגרעין אבל הוא זקוק להרבה ליטוש, וזה מישאל - תפקידך. טוב עשית שסוף סוף שחררת את אורי מטרדת הלימוד, בטוחני שצעד זה יעלה את קרנו ואת קרנך כמפיק.

"שב אתנו בעפולה" - אין ספק מישאל שחשוב לקדם את הענינים המשפחתיים, אבל מה אנחנו אשמים? לקחת אותנו מהמשפחה ביום שבת נהדר כדי לשים אותנו במה לבתך הנחמדת ולחברה הנלהב, ככשרונות צעירים: אתה באמת חושב שמישהו ילמד את הריקוד הזה? אני מספק אם ילמדו אותו בעפולה...

כנלווים היו מושיקו הלוי (הגדול מכולם) ומשה אסקו (רמות, השיר שלי), תסכימו אתי שתמיד כיף לראות את מושיקו רוקד ואפילו אם הוא חוזר על "נענועים".

משה אסקו הראה לנו שהוא יודע את "דבקה רמות" ולא כל כך יודע את "השיר שלי" למרות שזהו ריקוד שלו... אח"כ שניהם מכרו תקליטים, מושיקו מכר גם חולצות. תמר אליגור לא מכרה כלום אך בכל זאת בקשה כסף עבור הארגון (צדקה?).

לסיכום הייתי אומר שאולי עדיף לדחות את ההשתלמות בחודש חודשיים עד שייגיע חומר אמיתי, מלתת לנו ימי נפל כאלה. אם מדברים בטווח הארוך יהיה זה גם הרבה יותר רווחי. לך תביא להשתלמות הבאה מדריך שנקלע להשתלמות הזו במקרה ולאחר העדרות ממושכת.

ובפעם הבאה יקרי, אשמח לכסח פחות ולשבח יותר...

שרותי בידור

• אומנים • קוסמים
• כינוג • שירה בעיני
• דיסקו • קטרינג
• אירועים בחיק הטבע • אירועים אירועים-
לילדים
• מכירת ציוד -
הגברה ומחול.

רז מגן הפקות בלעדי
כולל מוסיקה

קומה-ב' טל. 596492

על ההשתלמות בחולון

ארנונה מזרחי

ב-23/1/88 השתתפתי בהשתלמות לריקוד עם במרכז הפיס ע"ש גולדה בחולון. בהשתלמות זו נלמדו 6 ריקודים חדשים, ולוטשו ארבעה ריקודים ידועים. לגבי ארגון ההשתלמות, לטעמי, מבוזבז זמן יקר בבדיחות, סיפורים, והערות אישיות שמטרתן להצחיק את הקהל וזה חבל! אנו המדריכים, באים ללמוד ריקודים ישנים וחדשים וחבל על בזבוז הזמן. על פגמים טכניים-אדמיניסטרטיביים ניתן לעבור, אך עיקר הבעיה נעוצה בבחירת הריקודים החדשים. כיום נערכות השתלמויות שונות ע"י אנשים פרטיים שונים, הרואים עצמם כמסומכים לבחור ולהביא ריקודים חדשים לציבור. משום כך, לדעתי, קיבל נושא זה אופי מסחרי-תחרותי.

כיום "מוצעים למכירה" מדי חודשיים בין 5 ל-15 ריקודים חדשים - תלוי במספר ההשתלמויות שנערכו. מספר כה רב של ריקודים חייב להדליק אור אדום אצל כל מי שהנושא קרוב לליבו וחשוב לו. יש הטוענים כי הדבר מעיד על יצירה ברוכה, אולם לדעתי הסכנה רבה. כיום המדריכים לריקודים עם אינם חושבים בראשיתם אלא ברגליהם, מי שמשפיע על המדריך. לצערי, הוא הקהל, הדורש ריקודים חדשים משום שראה אותם בחוג זה או אחר, והמדריך, במקום להיות גורם מרסן, נסחף אחר הזרם הכללי.

ההשתלמויות הנערכות חדשים לבקרים מספקות שפע של ריקודים חדשים, אולם ללא ביקורת מספקת של אנשי מקצוע.

הריקודים בהשתלמות זו לא היו טובים מכמה בחינות:

1. חירת המוסיקה, לטעמי, היתה לקויה ולא איפיינה ריקודי עם כפי שאני מבינה אותם.

2. לא היה חידוש מענין בצעדים. נראה שהיתה בהם הטלאת צעדים, או הלבשת צעדים מוכרים וידועים כך שיתאימו למיקצב.

3. החסרון הבסיסי, לדעתי, הינו שאין התייחסות רצינית לנושא כיוון שלמחברי הריקודים אין ידע מוסיקלי והבנה מספקת בהגיון הפנימי של המוסיקה ובקשר בין ריקוד עם למקצב. (ראה מאמרו של: סביב בנושא - המערכת).

מסקנתי היא שיש לצמצם בהשתלמויות, אולי רק שתיים בשנה אצל כל גורם, (במקום 4-6), ולהקפיד יותר על סינון החומר תוך התייעצות עם אנשי מקצוע.

ראיון עם משה אסקוי, מדריך ויוצר ריקודים ישראליים, התי כיום בארה"ב, ונכח אף הוא בהשתלמות:

ש. כיצד ניתן, לדעתך, לשפר את המצב הקיים בארץ, לאור מה שראינו בהשתלמות זו?

ת. ראשית, יש לחשוב לפני שיוצרים ריקוד חדש. כיום היוצרים פזיזים מאוד וממהרים לחבר את ריקודיהם ללא מחשבה ושיקול דעת.

ש. מדוע, לדעתך, יש שפע של ריקודים חדשים בארץ?

ת. התופעה לגיטימית, בארץ אנשים רוקדים מספר פעמים בשבוע (4 עד 6 פעמים), יש שינוי באווירה ובגישה כלפי ריקודי העם והתופעה לכשעצמה חיובית. כמו כן ברור שרוצים חומר חדש וריקודים חדשים. באופן כללי, יצירה הינה דבר חיובי וחשוב, אך אני קורא יצירה לריקוד כמו "געגועים" של מושיקו הלוי, ריקוד פשוט, אך חשוב וטוב, הנרקד עד היום. בכל אופן בכל יצירה ישנם דברים שנשארים ואחרים הנעלמים כלא היו.

אולם לא די ביצירה עצמה, על היוצר בבואו לחבר ריקוד חדש, ללמוד את ההגיון שמאחורי היצירה, והשאלה היא האם היצירה הינה לשמה, ממניעים אמיתיים, או לשם מסחר. בשל ההבדל הזה ריקודים נופלים או נשארים. יש לחזור 30-40 שנה אחורה, ליסודות אותם הדור החדש אינו מכיר, ועל בסיס זה לבנות את העתיד.

ש. מי לדעתך יכול לשפוט מהו ריקוד טוב?

ת. לדעתי צריכה להיות ועדה שתהיה מורכבת מאנשים אובייקטיביים, שאינם חיים ומתפרנסים מהריקודים וההשתלמויות, כמו אנשי פלוקלור, מדריכים ותיקים מאוד שאינם עוסקים בכך כיום, וכמובן אנשי מוסיקה. הועדה חייבת להיות אובייקטיבית, שאינה נוגעת בדבר, כל מדריך יהיה רשאי להביא את ריקודו בפני הועדה שתחשוב, תדון ותחליט.

ש. ריקודך "דבקה דמות", המכה לאחרונה גלים בארץ, מה תוכל לספר לנו עליו?

ת. ריקוד זה נוצר לפני המנגינה. הריקוד הוקדש לאירית, בתי, הגרה ברמות בירושלים, כדי להכיר בעובדה שיהודים חיים היום ברמות. מקום מקסים, לדעתי, שיש לתת לו פרסום עולמי.

קלטות וידאו וטייפ

Audio & Video Cassettes

SAC

TDK®

JVC

maxell®

יבוא ושיווק

פי. אל. סי. בע"מ

יבנה 38 (אלנבי 111) ת"א

פסג' קולנוע תמר

פלאצ'י
ממל האיכות

03/612567
612610

עירית חולון

מודיעה: על פתיחת

קורס מדריכים לריקודי עם

לצעירים גילאי 16-18

אזור המרכז

כ-35 פגישות אחת לשבוע בשעות אחה"צ

בב"ס בן צבי בחולון

מרכז - מישאל ברזילאי

מוסיקה - יוסי ספיבק

תורת ההדרכה - תמר אליגור

תנועה - לאה אברהם

מדריכים ויוצרים אורחים

מבחני כניסה ב-11/4 שעה 15:30

לפרטים טלפון 03-841414

על הריקוד בזוגות ובמעגל

חנה אלוני

תן לה יד...

חברה, ישנם דברים קטנים הדורשים מעט תשומת לב בכדי להנעים לנו את החיים בריקודי העם ולהפוך את ההרקדות למפגש חברתי נעים ואצילי.

יש בפי כמה עצות קוסמטיות קטנות שיעזרו לנו הן בגישה נכונה, כדי להכנס לאוירה טובה, והן ביצירת מגע חברתי עם בני המין השני, בכבוד הראוי לו והאצילות המחייבת.

נתחיל בריקודי המעגל... החוק אינו כתוב אך במעגל רצוי לתת ידיים וליצור מעגל יפה. חשבו על זה!!! למה לא?? זה באמת אינו דורש מאמץ מיוחד ורק מוסיף הן למורל והן להרגשת היחד, זה גם נעים וחברותי. האמינו לי. לכן אני מציעה, פשוט וקל ללא בושה, להכנס למעגל, להושיט ידיים ברצון לצדדים והענין יסגר מאיליו. אם אפשר, יהיה נאה יותר, לעמוד לסירוגין בן ובת וכך הלאה; כך גם נוכל בעקיפין לבחור לנו את בן/בת הזוג לערב ההרקדה, במקרה ולא באנו עם בן זוג מן המוכן. רק נתן יד במעגל ונהפוך הרגל זה לטבע, זו תהיה ממש אידיליה. ננסה וניווכח.

רגע... לפני שניתן יד במעגל או בזוגות צריך גם לחשוב איך. נו?! לא כמו ה"גשש החיזור" כמובן, אלא... יש לאחוז יד ביד, כאשר כף ידו של הבחור נמצאת מאחורי או מתחת לכף ידה של הבחורה, כאילו הוא נושא את ידה בקלות ואגודלו חובק את גב כף ידה. ממש קלי קלות. פעם שמעתי חברה אחת אומרת לחברתה: "תגידי, איך את רוקדת איתו, הוא לא יודע כלל לרקוד?" והיא עונה: "מה זה חשוב, העיקר שהוא נתן לי יד!!!" או כמו שאמרתי: תן לה יד...

ומכאן נעבור לזוגות... איזה כיף!

השאלה למי כיף. וזו שאלה קשה והתשובה עוד יותר. למי בעצם כיף? לבחור? לבחורה? לזוגות ש"רק" רוקדים קבוע או לאלה שהינם, במקרה, גם בעל ואשה? תמיד "הדשא" של השכן ירוק יותר... "ובכן לכל מצב יתרונות וחסרונות משלו:

עוזרי אייל

- * מדריך לריקודי-עם ועמים
- * חוגים והרקדות
- * הופעות לבתי ספר

בתיים טל: 03-588185

הבחור - הבא בגפו להרקדה, בוחן את האפשרויות הבאות בחשבון. לא תמיד הרצוי - מצוי ולא המצוי - רצוי. נכון. אך בכל מקרה אפשרות הבחירה בידו.

הבחורה - באה להרקדה ואין לה אפשרות כל כך חופשית לבחירה (מוסכמות חברתיות, מה לעשות...), אך יש לה אפשרות להענות או לסרב. גם כן חופש בחירה.

זוג קבוע - רוקדים כבר תקופה מסויימת ביחד. יש הבנה, רגישות וקשר. הרגשה נהדרת, אך... המחויבות הזו גורמת לא פעם למטרד של "חובה".

זוג נשוי - אין הרבה כאלה בריקודים. עיתים זה הולך יפה ומסת, נהדר. לפעמים זו ממש קטסטרופה. אך מה לעשות, הם נשואים...

הדשא של השכן ירוק יותר? לא ולא!!! אין זה חשוב אם הינכם זוג נשוי, רוקדים קבוע, או בן-זוג שהוזמן באקראי. יש לי נוסחה קטנה היכולה להפוך כל דשא לירוק יותר. פשוט, תן/י מבט. ואז בשעת הריקוד בוזג, הסתכל/י על בן/בת זוגך, חיך קל, מילה טובה, ואז תבין למה אני מתכוונת. אז כמו שאמרתי "תן מבט".

עיריית ראשון לציון

האגף לתרבות, אומנות, נוער וספורט

מחולות עם ועמים

קבוצה ב'	קבוצה א'			
21.00	19.30	מיתחם העמית	יהודה עמנואל	יום א'
21.00	19.30	בי"ס איתמר ר. אליהו	מוטי מנחם	יום א'
-	19.30	בי"ס תרבות	שמעון כהן	יום א'
מתחילים 21.30	20.00	בי"ס יסוד המעלה	יהודה עמנואל	יום ב'
זוגות 21.30	20.00	בי"ס אשכולות	טוביה טישלר	יום ב'
21.15	20.00	בי"ס רעות	מלכה בכר	יום ג'
-	21.00	בי"ס רננים ק. ראשון	צ'רלי אזוד	יום ג'
21.00	19.30	מתנ"ס רמת אליהו	איתן בוכשטב	יום ג'
21.00	19.30	בי"ס חופית גני יהודית	ריקי ניסמוב	יום ג'
21.30	20.00	מרכז קהילתי עלומים	טוביה טישלר	יום ג'
21.30	20.00	אולם גימנסיה ריאלית	ישראל שיקר	יום ד'
-	20.00	בי"ס אופקים	מלכה בכר	יום ד'
21.30	19.30	בי"ס חביב	אבינועם חזן	יום ה'
21.30	19.30	בי"ס יפה-נוף	אלי רונן	יום ה'

בכל מוצאי שבת בשעה 20.30 מתקיימת הרקדה חגיגית בהיכל הספורט העירוני עם טובי המרקידים ויוצרים אורחים.

ערב נעים ומהנה!

במדורי המחול בהסתדרות

לקראת פסטיבל כרמיאל

ברכה דודאי

במסגרת חגיגות שנת ה-40 למדינה יתקיים בכרמיאל פסטיבל בינלאומי למחול ישראלי. הפסטיבל ייערך בתאריכים יב' יד' בתמוז תשמ"ח, 27-29 ליוני 1988.

הפסטיבל שם לו למטרה לתת ביטוי ל:

- א. ריקודי עם, עדות ומיעוטים
- ב. ריקודי עם לבמה
- ג. להקות מחול אומנותי בארץ
- ד. יוצרים ולהקות בנושאים יהודיים מחו"ל.

בהקמת הפסטיבל חברו יחד הגופים הבאים:

- א. עיריית כרמיאל
- ב. מטה חגיגות ה-40
- ג. משרד החינוך והתרבות - האגף לתרבות ולאמנות
- ד. משרד התיירות
- ה. משרד העבודה והרווחה - המרכז להכוונה לאזורי פיתוח.
- ו. ההסתדרות הכללית - המרכז לתרבות ולחינוך.
- ז. הסוכנות היהודית.
- ח. החברה לניהול.
- ט. קרן קרב
- י. מפעלות דיסקונט לתרבות ואמנות.
- יא. מפעלי דלתא גליל

המנהל האומנותי של הפסטיבל - יונתן כרמון

המנהל המוסיקלי - יצחק גרציאני

העיצוב אמנותי - לידיה פנקוס, שלומי ברוש

הוועדה האומנותית של הפסטיבל - יונתן כרמון, תרצה הודם, ברכה דודאי, דן רונן.

במהלך שלושת ימי הפסטיבל יתקיימו מופעי מחול, הרקדות, מצעדי מחולות, תערוכות, פינות הווי ועוד.

עיריית כרמיאל מקימה אמפיאטרון חדש שבו ייערכו מופעי ענק בשלושת ערבי הפסטיבל. את הפסטיבל יפתח מצעד מחולות ססגוני בהשתתפות אלפי רקדנים. המצעד יתקיים לאורך רחוב הראשי של כרמיאל ויסיים באיצטדיון בהרקדת ענק של ריקודי עם ישראליים. את ההרקדה תלווה תזמורת צה"ל בניצוחו של יצחק גרציאני. ועדת הפסטיבל קבעה 20 ריקודים נבחרים, של 20 יוצרים שונים כ"ריקודי חג כרמיאל".

ערבי הפסטיבל:

ערב הפתיחה - יב' בתמוז תשמ"ח 27.6.88

מופע ראווה באמפיאטרון בבימויו של יונתן כרמון. המופע יסקור את תולדות עם ישראל במחול. את המופע תלווה תזמורת צה"ל בניצוחו של יצחק גרציאני וישתתפו בו טובי הרקדנים בארץ.

הערב השני - יג' בתמוז תשמ"ח 28.6.88

מופע להקת המחול של מרתה גרהם מניו יורק באמפיאטרון. הלהקה תופיע בתכנית מיוחדת לפסטיבל.

ערב הסיום יד' בתמוז תשמ"ח 29.6.88

חגיגת מחול של להקות ישראליות נבחרות בריקודים נבחרים מהרפרטואר הקיים שלהן.

במהלך ימי הפסטיבל יתקיימו באולמות השונים מופעים של מיטב להקות המחול האומנותי הישראלי ולהקות נבחרות מתוך הלהקות הישראליות. ברחבי העיר יערכו מוקדי הרקדה שיופעלו ע"י מיטב המרקידים בארץ. בתוך מוקדי הרקדה ישולבו להקות מהארץ ומחוץ לארץ.

במסגרת הפסטיבל ייערך סמינר בינלאומי למדריכי ריקודי עם וסדנאות בתחומי מחול שונים.

בפינות הווי יארחו קבוצות אתניות שונות את באי הפסטיבל על פי מסורותיהן. יתקיימו תחרויות יצירה נושאות פרסים בנושאי עיצוב תלבושות, מוסיקה למחול, ריקוד עם ישראלי: וועדת שיפוט מיוחדת תקבע את הזוכים.

באולמות, במרכז כרמיאל, תערך תערוכת ציור וצילום בנושאי המחול. כמוכן ייערכו תוכניות לזכרם של אנשי מחול ישראליים מרכזיים. ייעשה ניסיון להעלות מחדש טכסי חג בהתיישבות העובדת.

אירוע מסוג זה ובהיקף כזה מהווה את גולת הכותרת של היצירה והעשייה בתחום המחול. עלינו להתאחד לעשייה משותפת על מנת שנוכל להפיק את מקסימום התועלת מן החג.

דו"ח מהמדור לריקודי עדות

רינה שרת

פעילות שנערכה לאחרונה.

ניוס להקות מחול של בני העדה הבורדית, נערך ב"אזהלו", בסוף שבוע ה-22-23.1.88. השתתפו ארבע להקות:

- "שבע אחיות" ממעוז ציון (להקה בוגרת ולהקת צעירה).

- להקת "גוננים" ממחנ"ס גוננים בירושלים.

- להקת "בית דוס מירושלים".

מטרות הכינוס היו:

1. חיזוק זיקת הרקדנים לפלוקלור העדה.

2. גיבוש חברתי.

3. שיפור סגנון הריקוד המקורי על ידי שהיה במחיצת בני הדור הבוגר, וריקוד במשותף עם בני גילים שונים.

מופעילות המדור בזמן הקרוב.

ד"ר ציפורה יוכסברג מנהלת העמותה "מורשת המוסיקה בישראל", עמותה שמטרתה לשמר ולטפח את הביטוי המוסיקלי האותנטי של העם היהודי, הזמינה את הלהקה החבנית מברכת, הלהקה האתיופית מנצרת עלית ואת "בנות תימן" - לאה אברהם, דליה אביזר, וברוריה יצחק הלוי - להופיע בסדרת הקונצרטים של העמותה, "מוסיקה מן המקורות". הקונצרטים יתקיימו בתאריכים הבאים:

- עפולה - 30.5.88

- כפר כלום - 1.6.88

- רחובות - 29.6.88

- תל אביב - 4.7.88

- באר שבע - 5.7.88

בל"ג בעומר מתוכנן יום "מחול ומוסיקה אתנית" ברחבת מוזיאון ישראל. וכן מתוכנן בעתיד פסטיבל תחרותי ללהקות מחול גרזוני.

ביוזמת בית הגפן בחיפה נערך שם, ב-19.1.88, כינוס להקות מחול "דבכה" מהמגזר הערבי. השתתפו כ-15 להקות.

הועדה לאישור להקות מחול אתניות, נכחה בכינוס. בעקבות כינוס זה התקיימה פגישה של מדריכי אותן להקות עם הועדה, לדיון בבעיות ובדרכי הפעולה של הלהקות. בשיחה הובעה משאלה לשיחוף פעולה הדוק יותר עם "המפעל לטיפוח המחול האתני", בעריכת השתלמויות מקצועיות, בכינוסים, באירועים משותפים עם להקות ריקודי-עם ישראליות, ובבניית תשתית להפצת ריקודי ה"דבכה" בבתי הספר של המגזר הערבי דוגמת "בית הספר הרומדי".

המדריכים הדגישו, כי חסר להם ידע ברישום ריקודים, ובנושא התאמת תלבושות לריקוד. הוחלט לקיים השתלמות למדריכי להקות "דבכה", שתוקדש לנושאים אלו.

להקת נשים ממושב אדירים (כתענכים), השרות ורוקדות על פי מסורת היהודים מהרי האטלס, השתתפה בתוכנית הטלוויזיה "כסוף מערב - מורשת יהודי מרוקו, כמקור השראה לתרבות ואמנות", בהנחיית משה כר יודא, מנהל מחלקת האמנות במרכז לתרבות ולחינוך בהסתדרות. התוכנית שודרה במוצ"ש 27.2.88 בשעה 20.30.

יום רביעי

אילת

יוסי גרדה
בית רובין
/ **21.00-19.30 / ***23.30-21.00

אשדוד

ד"ק אוהיון
אולם הספורט אזור ח'
/ **21.30-19.30 / ***24.00-21.30

אשקלון

שרה אביב
מלון המלך שאול
/ **21.30-20.30 / ***23.00-21.30

באר שבע

יום טוב אוהיון
מתנ"ס נירים שכונה ד'
/ **21.00-20.00 / ***23.00-21.00

אלי מלול

ב"ס מקיף ג'
/ **21.00-20.00 / ***24.00-21.30

קיבוץ בית קמה

אבי פרוץ
/ **21.00-20.00 / ***23.30-21.30 (א)

דימונה

מוטי אלפסי
ב"ס יוספטל
/ **21.45-20.30 / ***23.30-22.00

ירושלים

אתי אברהם
ב"ס ממלתי ג' רמות
/ **19.00-18.00 / (י) / **20.00-19.00 / (ו)
/ **21.15-20.00 / ***23.30-21.15

ומי אברהם

ב"ס פסגת זאב
/ **21.15-20.00 / ***22.45-21.15

שלמה דהאן

מתנ"ס פת
/ **22.00-20.30

ברכה דודאי

ליאו מודל רחוב בצלאל
/ **21.00-19.30 / ***22.30-21.00

זבולון זבולוני

מרכז תרבות עמים לנוער
/ **21.00-19.45 / ***22.30-21.00

מיתר

אסתר קפלנסקי
/ **23.00-20.00 / ***23.00-21.00

מושב נס הרים

מרדכי שמעון
/ **23.00-21.00

נתיבות

אהרון רפאלי
מתנ"ס
/ **21.00-19.30 / ***23.00-21.00

ערד

שולה נאור יוסי שוורץ
מועצת הפועלים
/ **24.00-21.30

קריית ארבע

שרית אקסלרוד
אולם ספורט שלב ב'
17.30-15.00 - קבוצות ילדים
/ **21.45-20.00 / (נש) / ***21.45-20.00

שדרות

עמי אלבז
ב"ס שיקמים
/ **23.00-21.00 / (א) / ***23.00-21.00

מושב תעוז

עזרא כהן
/ **22.00-20.00

החיים הם ריקוד

חיים כהן

בלב עולו וגוף לאה וסחוט לאחר תום חוג הריקודים, לוקח ביד כואבת את קולמוסי, שותה קפה טורקי של אחר הצהר, ומברך אתכם - מערכת מידעם - בכל רמ"ח אבריו, שס"ה גידי ותר"ג מחולות, על המחשבה והיוזמה בהוצאת עלון זה בו יש פרוט רב ומגוון על מועדי ומקומות מחולות העם, העמים ושנות ה-60.

עם התרבות מעגלי הרוקדים, המונים, על פי סקר בלתי תלוי כ-200 אלף איש, נהיה עלון זה לכורח המציאות. תבורכו על נחשונותכם, חוצפתכם ועוז רוחכם על הפניית זמן ומשאבים לסייע להדיוטות שכמותנו לקבל תמונת מצב עדכנית על הנעשה בשטח.

אני תקווה שעלון זה ישמש גם "דיירי פאריז" מילולי ורעיוני (ללא אורינטציה פוליטית כמובן) ויגרה רבים מאתנו לכתוב ולהביע דעה כדי לשפר את העלון ואת אשר קורה בחוגים. בטוחני שרבים מאתנו שופעים ברעיונות ויכולים לתרום לענין.

ועתה היות ואני שטוף וימת מחול ועורקי מנוקבים ככברה בעירו של מוסיקה סוחפת, אשמח לכתוב מפרי עטי כמה מילים על אותם משוגעים שבשרב ובמטר הוועף מחרפים נפשם ומחוללים.

חברות וחברים נכבדים:

מביט אני בכס מרחוק חושש להפריע. חושש לנתק אתכם מהמוסיקה הסוחפת, מנסה להבין את הנהייה לחוגים המתמלאים מפה לפה, חושש לעצור את אשד המרץ הגועש כסמבטיון המבעבע בכס. אני כמוחכם הווה ונסחף במחשבותי, מטייל בנן השיכמים (שעוד נותרו) בחודשת האקליפטוס, מביט בעלם וסוחתו האצילה, עולה ברגל מעמק לנבעה, מטייל בנופי ילדותי, בארץ הקטנה שכה רבים הסיפורים והאגדות האופים את קיומה. כמוחכם בגילופין אני ולא משיכר, גומע עד רוות מהמוסיקה המתנגנת שאינה נותנת מנוחה, ובעל כורחי, בלי כוחות, מפוזר אני כאחד הגדדים, עד כלות המרץ שעוד נותר. רואה אני אתכם לאחר יום עמל מפרך, כיצד לא תניחו לרווחכם האיתנה להיות ספונה בבית כאבן מוטלת, עוטים במהירות בגדי חג, מתגלחים למשעי ולובשים את מיטב מחלצותיכם והופ הולכים לרקוד. כולנו כאן יחדיו סופגים בכל ישותנו ניתוח של חציר ואהבת התנועה והמולדת, מגפנפים בידיים בצחוק רב, טופפים בהלמות רגליים כקרנס אדיר המנפץ סלעים. לעיתים צוחים ככרוכיח ולעיתים הקול ערב כקול הסירונות השוכות כל איון בקולן המכשף.

כאן בחוגים כולנו שווים - ויסלחו לי במחילה כל אותם נכבדים הנרשאים בתפקידים רמי מעלה. כאן אין הבדלי מעמדות, כאן מנכ"ל חברה רוקד עם פקידה וטרה, עו"ד רוקד עם פועל פשוט, כאן אשה הזככת למטרונטה מכובדת ופשוטי העם לנסיכי חצר מבוקשים. כאן שווים האמיתי נאמד לא לפי ממונך או ערכך האישי הסגולי, אלא עפ"י שליטתך בצעדי המחול. כאן הנך חייב לצאת מבעיות היום יום השוחקות, מהבירוקרטיה המנוונת, מהבוס הוועם, מהבעל הבלתי נסבל, ומשאון הילדים המטרטרים במות, חייבים לצאת מכל זה ולהיות אדם אחר הנסחף, ונסחף, ונסחף.

לכן חברים, כל עוד יוקדות עינכם מאהבת הריקוד, ואם בעיותיכם חמצאנה פורקן במיצוי היופי והחן יחדיו, בשעות שכאלה. אם תצליחו, ולו במעט, למצוא סיפוק בטויל בין הנכחות החכולות, או חשים אתם אהבה לילית, ואם רגליכם סטופפנה יחדיו ללא ליאות - צער ומדווה ידירו רגליהם מבתיכם, ולכן לרקוד אל תחדלו...

אורה שובל

ב"ס אגרון קרית יובל
/ **21.00-20.00 / ***22.00-21.00
/ **23.00-22.00

דסי שטרן ומוטי קוצר

ב"ס רמות ג' רחוב דונק
/ **22.30-19.45 / (ע)

מעוז ציון

יורם ששון
מרכז קהילתי
/ **21.00-20.00 / ***24.00-21.00

מעלה אדומים

רפי לוי
היכל הספורט
/ **21.30-20.00 / ***23.30-21.30

יום שלישי

אופקים

יצחק עטיה
מועצת הפועלים
/ **22.00-20.00

אילת

יוסי גרדה
מרכז קוליר
/ **22.30-21.00

אשדוד

דידי דוש
קאנטרי קלוב רחוב הים
/ **22.00-20.00 / ***24.00-22.00

אשר ויצמן

ב"ס מקיף ד'
/ **23.30-21.00 / ***23.30-21.00

גיל שמעון

היכל הספורט רובע ח'
/ **21.00-19.30 / ***23.30-21.00

אשקלון

יהודה הלמן
בית העם מרכז אפרוד
/ **19.15-18.15 / (י) / **21.00-19.30
/ **24.00-21.00 / ***24.00-21.00

באר שבע

קובי אזולאי
ב"ס אשכול שכונה ט'
/ **23.00-21.00 / **21.00-20.00

חיים חורב

סקיטלנד
/ **21.30-20.30 / ***23.30-21.30

חיה מאור

ב"ס מקיף ג'
/ **23.00-21.30 / ***23.00-21.30

אבי פרוץ

ב"ס מולדת שכונה ט'
/ **23.00-21.00 / **21.00-19.30

בית שמש

עזרא כהן
ב"ס ז'בוטינסקי
/ **23.00-21.00 / **21.00-19.30

צביקה מיכאלי

אולם הספורט החדש
/ **24.00-21.00 / **21.00-19.00

גני טל

ג'י. גרמוביץ
ב"ס ג'רון נוף קטיף
/ **21.30-20.00 / (נש)

דימונה

משה חורי
מתנ"ס
/ **24.00-21.30 / ***24.00-21.30

ירושלים

ברכה דודאי
מרון רם רחוב יפו
/ **21.00-19.30 / ***22.30-21.00

אבי הלוי

מתנ"ס נוה יעקב
/ **23.30-21.00 / ***23.30-21.00

נורית ודודו

בית ספרינוצק גבעת רם
/ **22.00-20.45 / **20.45-19.45 / ***23.30-22.00

חיים צמח

פיליפ לאון קרית יובל
/ **23.30-21.30 / ***23.30-21.30

פרד אסטר או ברנדה בפלינו? אבי מילר

עם התפתחות מוסיקת הג'אז בסוף המאה הקודמת, נוצר במקביל כלי נגינה בקצות רגליהם של הנגנים. כלי הנגינה הנ"ל התפתח כמכשיר למתן קצב במוסיקה - בנוסף לתופים ולא במקומם. כל נגן פסנתר זוכר בודאי, את מתן הקצב בעזרת כרית הרגל, וכך, עם הוספת פיסת מתכת לקצה הנעל, יוצר צעד סטפס פשוט.

הסטפס התפתח במקביל לג'אז ולכן הוא בראש וראשונה סיגנון אילתורי. כמו שנגני הג'אז ממציאים את המישפטים המוסיקליים תוך כדי נגינתם, כך מייצר רקדן ה-JAZZ TAP את המישפטים המוסיקליים במשך הנגינה.

המובילים בעולם בתחום הסטפס היו כושים כמו: ביל רובינסון (שהיה מפורסם בריקוד המדרגות שלו, והופיע יותר מאוחר עם שירלי טמפל) ביבי לורנס, באני ברונס (שהיה רקדן הסטפס של תזמורת דיוק אלינגטון), Honi Coles (שעדיין מופיע על בימות ברודווי בהצגה MY ONE AND ONLY), ואחרים.

המעניין והמיוחד בסיגנונם של אלה היה, ועודנו בכך שהמשפטים המוסיקליים שיצרו, היו מפתיעים ומלאי הדגשות, במקומות בלתי צפויים. חוקרי ההיסטוריה של הסטפס טוענים שעובדה זו גררה את הסולנים האחרים בהרכבי הג'אז להגיב בתשובות מוסיקליות חלופיות, ובכך למעשה נוצר ה"כייז" של שנות ה-40. יש הרואים בכך גם את העילה ל"מותו" של הסטפס בעולם בשנות החמישים והשישים.

הסיגנונות בסטפס רבים מאוד ושונים. האחים ניקולאס הובילו את הסטפס בשנות החמישים לכיוון האקרובטיקה. הם היו מבצעים שפגטים וקפיצות מרהיבות באויר, ולמעשה הפכו מהר מאוד לאומנים הבולטים ביותר בתחום ה-JAZZ TAP.

פרד אסטר, צמח באוירה אחרת - הוא לא למד סטפס "ברחוב", כפי שנהגו הכושים בהארלם, באותה תקופה (וכפי שהם נוהגים עד היום), אלא למד סטפס "בלטי", ולכן סיגנונו איננו אילתורי. אין ספק שפרד אסטר בתחמו היה אחד הבולטים ולו לא היו בתקופתו בעיות "גזעיות" בארה"ב (כושים ולבנים לא יכלו להופיע יחדיו). היה פרד אסטר מוצא לעצמו דרך בטוחה אל ה-JAZZ TAP ולא בהכרח בוחר את ניינג'ר רוג'רס כבת-זוגתו לריקוד.

לגבי אנשי הסטפס יש הפרדה ברורה בין הסיגנונות השונים. רקדן סטפס נקרא אדם הרוקד בסיגנונו של פרד אסטר, ואינו מאלתר. ואילו נגן סטפס מאלתר נקרא באנגלית Hooper.

כיום קיימת תחיה בענף ריקודי הסטפס בעולם, רקדני הסטפס המודרני החליטו להתמודד מול ה"כייז" ולא להיכנע לו. רקדנים כמו ברנדה בפלינו, לין דיילי ולהקה כמו ה-JAZZ TAP ENSEMBLE (שקטעים מהופעותיה משודרים מדי פעם בערוץ 7ני בטלוויזיה) נותנים תשובה מודרנית לסיגנון אילתורי זה.

בישראל קיימים מורים לסטפס בסיגנונות השונים, ורבים מהם מלמדים בסיגנון הסטפס המודרני. הראשון שהחל להחזיר את התודעה לסטפס בארץ היה הכוריאוגרף יעקב קלוסקי שנשא את הדגל של "מר סטפס" בישראל במשך תקופה ארוכה. עיקר יצירותיו של קלוסקי שאובים מעבודותיהם של ג'ין קלי ופרד אסטר, בישראל פופולרי ביותר סיגנון הג'אז ולכן ברור היה שבמהרה ימצא הסטפס את מקומו הראוי. כיום מונה קהיליות רוקדי הסטפס הפעילים - מספר מאות. דבר שהכשיר את הקרקע להפקת פסטיבל הסטפס המודרני הראשון בישראל. ברנדה בפלינו שהיא כאמור אחת המובילות בעולם בתחום זה, והמנהלת את ה-AMERICAN TAP DANCE ORCESTRY במנהטן ניו-יורק, ואשר לה עבר ריקודי מפואר הכולל עבודה משותפת עם רוב ענפי הסטפס ובמיוחד עם, HONI COLES נאותה להגיע לישראל ולהוביל את הפסטיבל.

האירוע יכלול כתות אמן ברמות בינוניים ומתקדמים, הרצאה על האבולוציה של הסטפס מלווה בסירטי ווידאו, וגולת הכותרת תהיה המופע של ברנדה מלווה ע"י הרכב ג'אז. במופע זה יתלוו אל ברנדה כמה מהמורים המלמדים בארץ ובכך יוכיחו שגם אצלנו יש תשובה הולמת לתנועת הסטפס העולמית. תיקוותנו היא לבנות בארץ קהיליה של HooFers ולמצוא עם הזמן סיגנון ייחודי ישראלי בסטפס.

רמת-גן

"המרכז לריקודי סטפס"
זוהרה אהרוני
סטודיו 54
/ ** 20.00-19.00 / * 19.00-18.00

רעננה

צביה ברומר
מועדון הקשר הבריאותי
(מבוגרים) / ** 9.30-8.30
/ * 15.30-14.30 (ג. ב. ג)
/ * 16.30-15.30 (ד, ה)
/ * 17.30-16.30 (ז, ח)
/ * 19.30-17.30 (ט, י)

תל-אביב

ערן בק
סטודיו B
/ ** 20.00-19.00 / ** 18.00-17.00
מנחם עייני
סטודיו אנרג' 10
/ *** 17.00-16.00 / ** 16.00-15.00

יום ו'

פתח תקוה

"המרכז לריקודי סטפס"
אבי מילר
המרכז לתנועה ומחול
/ * 18.00-16.45

תל-אביב

ערן בק
סטודיו B
/ *** 15.30-14.30
המרכז לריקודי סטפס
אבי מילר
סטודיו צפון
/ ** 15.45-14.30

יום ד'

ירושלים

יפתח לרון
מתנ"ס פיליפ לאון
/ ** 16.00-15.00

רמת חן

מאיר אלוני
סטודיו אונו
/ * 17.00-16.00

רעננה

סרג' אלבז
סטודיו זוהר
/ ** 17.00-16.15 / ** 16.15-15.30
/ ** 18.00-17.00

צביה ברומר

הקשר הבריאותי
/ ** 14.30-13.30 (ה)
/ * 15.30-14.30 (ד, ה)
/ *** 17.00-15.30 (ז, ח)
/ ** 18.00-17.00 (ט, י)
/ *** 19.30-18.00
/ * 20.30-19.30

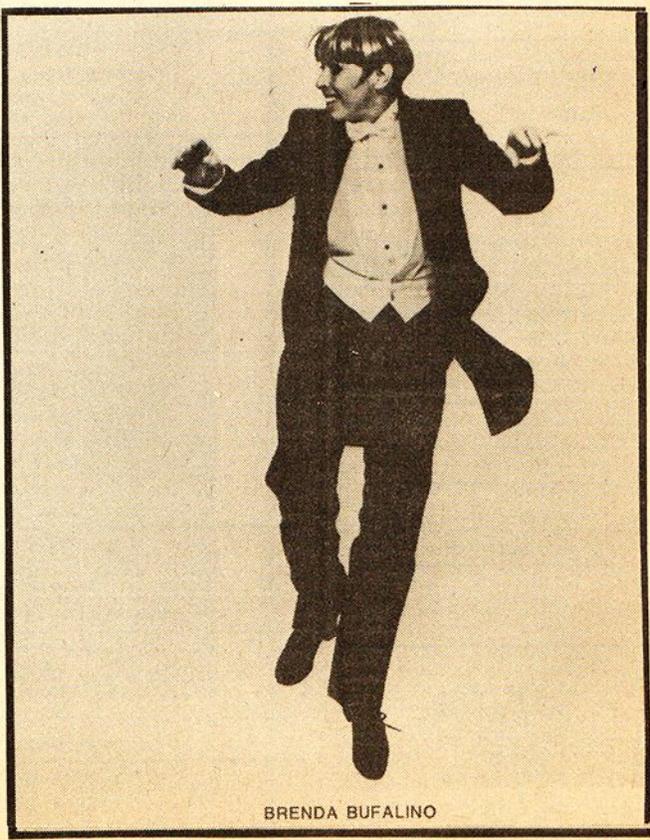
יום ה'

אשקלון

"המרכז לריקודי סטפס"
אבי כהן
המרכז האזורי למחול
/ * 19.15-18.00

ירושלים

"המרכז לריקודי סטפס"
אבי מילר
סטודיו צמרת הבירה
/ ** 19.45-18.30 / * 18.15-17.00
/ *** 21.15-20.00

BRENDA BUFALINO

ריקודים בחו"ל

מימין לשמאל

"מרכז ההקלטות לריקודי עם" **מודיע!** הסתיים מבצע רישום הריקודים. ניתן לרכוש סט חוברות מהודר עם רישומי הצעדים של כל ריקודי העם וריקודי עמים. כולל מפתח א-כ'.

לכל קלטת ריקודים חוברת צעדים תואמת.

לפרטים והזמנות טל: 5709947

Sacramento

Saturday 8:00-11:00
Mary Schiedt 916-486-0906
Sacramento JCC

San Francisco

Tuesday 8:00-10:30
Jill Breslau 415-334-7474
Ma'agal Yedidim 655 Brotherhood Way

Thursday 7:00-11:00

Shira Ozarchuk 415-346-6040
Cafe Lahat San Francisco JCC
3200 California St.

Saturday 8:00-12:00
S. Ozarchuk + Y. Rachmany 415-346-6040

Sunday 7:00-10:00

Sol Fenster, Darron Feldstein, Diane Frank
415-647-2483
Rikudom at Bethany Church 1268 Sanches St.
at Clipper

San Rafael

Tuesday 8:00-10:00
Inez Shilon 415-644-2819
Marin JCC 200 N. San Pedro Rd.

Stanford

Monday 8:00-10:30
Helen Weinstein 415-328-6487
Bethel International Ctr. IStanford Campus

Sunnyvale

Monday 8:00-10:30
Loui Tucker 408-287-9999
Cafe Kinneret Peninsula Hebrew Day School

CONNECTICUT

Bridgeport

Thursday 8:00-9:30
Cathy Velenchik 203-372-6567
Jewish Community Center 4200 Park Ave.

Hartford

Tuesday 7:30-10:00
Marla Cohen 203-372-6567
Hartford JCC 335 Bloomfield Ave.

New Haven

Sunday 7:30-10:00
Willa Horwitz/Dorit Steren 203-248-0291 or
387-7097
Jewish Home for the Aged
169 Davenport Ave.

DELAWARE

Wilmington

Sunday 8:00-10:00 PM
Faith Brown
Adas Kodesch Synagogue (Social Hall)

FLORIDA

Margate

Saturday 1:00-5:00
Ira Weisburd 305-428-5541
Margate Teen Center NW 10th Ave.

Miami

Monday 7:30-9:00
Yossi Yanich 305-685-1783
South Dade JCC 1242 SW 102nd Ave.

HONG KONG

Monday 20:00-22:00
Nurit Malachi (S)724683
Jewish Club 70 Robinson Road
HONG KONG

SWITZERLAND

Zurich

Tuesday 6:30-10:00
Ronit Bollag 01-531262
Jewish Community Center Lavaterstr. 338002
Zurich

U.S.A.

CALIFORNIA

Berkeley

Wednesday 8:00-12:30
Shira Ozarchuk 415-525-5054
Ashkenaz Dance Center 1317 San Pablo Ave.

Sunday 8:00-11:00

Yoram Rachmany 415-845-7793
Berkeley Hillel 2736 Bancroft Way

Cotati

Tuesday 7:00-8:30 (Beg. & Int.)
Ruth Browns 707-823-0526
Cafe Rina 6815 S. Santa Rosa Ave.
(Rheodyne, back exit)

Los Angeles

Monday + Friday 8:30-12:00
Israel Yakovec 213-653-8200, 818-886-5432
Palm Terrace 531 No. Fairfax

Tuesday 8:30-01:00

Daid Paletz 213-3985737
Arthur Murray Studio 6363 Van Nuys Blvd.

Wednesday 8:00-12:30

Haim Livne 818-360-7073
Valley College Field House Van Nuys

Thursday (Sep-May) 7:30-11:00 pm

Edy Greenblat 213-478-5968
USU Hillel 3300 S. Hoover

Thursday 8:00-12:00

Dani Dassa 213-470-9708
Cafe Danssa 11533 W. Pico Blvd.

Sunday 8:30-12:00

David Dassa 213-470-9708
Cafe Danssa 11533 W. Pico Blvd.

Sunday 7:30-12:00

Haim Livne 818-360-7073
Valley College Field House Van Nuys

Monterey

Monday 7:00-9:00
Joan Roberts 408-384-8129
Cong. Beth Israel 1st + Park Sts.

Palo Alto

Wednesday 7:30-9:30
Sten Isaacs 415-493-9400
655 Arastradero

Friday 9:00-12:00

M. Tischler/D. Feldstein 408-249-4912
Old Union Clubhouse Stanford Hillel

Sunday 7:30-11:00

Debbie Weissman Winocur 415-964-4277
Cubberly High School 4000 Middlefield Rd.

AUSTRALIA

Elsternwick

Tuesday 20:30-23:00
Liora Shukovski
Beit Habonim Gordon St.

Melbourne

Wednesday 8:00-11:00
Sheffi Shapira 03-8171632
Beth Analevitch Hashomer Hatzairall 214
Inkerman

Thursday 7:00-10:00 Beginners

heffi ShaPira 03-8171632
Beth Analevitch Hashomer Hatzairall 214
Inkerman

CANADA

Montreal

Monday 8:00-11:00
Peter & Hinda Smolash 514-342-0441
YM-YWHA, Snowdon Branch 5480
Westbury

Tuesday 8:00-10:30

Hinda Smolash 514-342-0441
Young Israel of Chomedey

Wednesday 7:00-10:30 Intermediate

Maurice Perez
Centre Communautaire Juif

Thursday 8:30-11:00

Maurice Petez
Centre Communautaire Juif

Ottawa

Tuesday 7:00-10:30
Maria Blacher/Linda Orenstein 613-722-6903
Agudath Israel Coldrey St.

St. Johns, Newfoundland

Tuesday 8:00-10:00
Dahlia Chichi 909-753-3213
Congregation Beth El128 Elisabeth Ave.

Toronto

Wednesday 7:30-10:00
Teme Kernermen 416-636-1880
JCC of Toronto 4588 Bathurst St.

Thursday 7:30-10:00

Teme Kernermen 416-636-1880
JCC of Toronto 4588 Bathurst St.

Thursday 8:00-11:00

Doris Hpstein/Reva Diamond
Temple Sinai Wilson Ave.

ENGLAND

London

7:30-11:00
Susy & Maurice Stone 01-445-6765
Habonim Dror Y.C. 523 Finchley Road

FRANCE

Paris

Monday & Wednesday 8:00-10:30
Benny Assuline
Centre Communautaire 19 bl.
Poissonniere 75009

שקף

הכנת רפרודוקציות
מספרים, תמונות ישנות
ושקופיות (שהנגטיב לא בנמצא)

יהודה הלוי 143 ת"א טל: 231114

על הקשר תנועה - מקצב

יוסי ספיבק

אחד ההבדלים המהותיים בין מחול אמנותי למחול-עם הינו הקשר שבין התנועה והמוסיקה. במחול האמנותי המוסיקה יוצרת רקע, מביאה השראה, מעוררת דחף ומהווה מעין בסיס ומסגרת לתנועה. לעיתים גם מבטא הרקדן, בדרך התנועה, את ההתרחשויות שבמוסיקה, מבחינת מקצב ולחן. ריקוד העם הוא קודם לכל, ביטוי תנועתי-ריתמי של לחן-עם, על כל מרכיביו המוסיקליים. זאת אפשר לגלות בריקודים בארצות רבות. בדרך כלל בא הלחן תחילה ועליו נבנה הריקוד, אם כי, כאשר קיימת תבנית ריקודית חוזרת, תבנית שאינה תלויה בלחן, נכתבים הלחנים לפי תבנית הריקוד. בחינה מדוקדקת יותר של הענין, תוכיח כי לכל תבנית מקצב, קיימת תבנית ריקודית מקבילה וניתן אפילו לחבר "מילון" תנועה-מקצב. אם נבדוק את ריקודי העם שלנו, ניווכח כי אותם ריקודים אשר שרדו שנים רבות, חוברו בהתאם להקשר תנועה-מקצב, ואילו ריקוד גרוע מאופיין ע"י העדר קשר זה. כדי להמחיש זאת הרי כמה דוגמאות: שירי לכת מאופיינים ע"י מקצבי רבע (♩) החוזרים פעמים רבות, בפרט במקומות מודגשים. הרבע מעורר תנועת הליכה קצובה, הליכת מצעד, אך אנו מוצאים ריקודים הבנויים על שירי לכת ובהם דילוגים, צעדי ריצה וכו', המנוגדים למקצב השולט בלחן. לעיתים מצב הפוך, ריקוד-הליכה חובר לפי מנגינת פולקה המאופיינת ע"י מקצב שתי שמיניות, רבע (♩♩).

בדבקות הישראליות מקצבים המכילים חלקי 16 רבים (16 רבתי ♩♩♩♩) ומקצבים אלו, כאשר מתנועעים לפיהם, אינם מאפשרים הרמת רגליים לגובה, לפיכך נאמר כי צעדי דבקה הינם "צעדים קרובים לאדמה", אך ראיתי ריקודים בהם "קופצים לגובה" לפי מקצבי דבקה. הרוצה להיווכח באמינותו של טיעון זה, יבצע את התנאי הבא: ירקוד: "הורה מדורה" פעם אחת לפי הלחן המקורי, ולאחר מכן לפי הלחן "קומה אחא" ויסיים ב"שם הרי גולן". מבחינת המשקל ומספר התיבות, זהים כל שלושת הלחנים, אך מבחינת איפיונים ריתמיים, קיים דימיון רב בין "הורה מדורה" ל"קומה אחא"

ואילו השיר "שם הרי גולן" מאופיין ע"י תבניות ריתמיות שונות לחלוטין; לכן קשה לרקוד "הורה מדורה" לפי לחן זה. אילו היו היוצרים נותנים דעתם לכך שריקוד-עם הוא קודם כל ביטוי ריתמי-תנועתי של הלחן, היו ריקודיהם זוכים לחיים ארוכים, ואנו, להנאה רבה יותר.

שירה בציבור

אשקלון

יוסי לב
בית ווסק
30/04/88 מוצ"ש 21.00

בארשבע

יוסי לב
קונסרבטוריון עירוני
16/04/88 מוצ"ש 21.00
7/05/88 מוצ"ש 21.00

קרית חיים

יוסי לב
בית נגלר
25/03/88 יום שישי 21.00
עם תבורת "קולות חמים"

רמת גן

ניסן כהן הברון ואבי פינטוך
7/03/88 יום ב' 20.30
תיכון אורט
בלוייו שיקופיות + הופעת זמר

ניסן כהן הברון ואבי פינטוך
14/03/88 יום ב' 20.30

ביה"ס רמת חן
בלוייו שיקופיות + הופעת זמר

ניסן כהן הברון ואבי פינטוך
21/03/88 יום ב' 20.30

בי"ס אלון
בלוייו שיקופיות + הופעת זמר

מפגשים קבועים

יום א'

בארשבע

יוסי לב
מועדון "סימטה" רחוב טרומפלד
24.00-21.30 / בלוייו זמר אורח

גבעתיים

גיל זרן אלדמע
מועדון זמר "רון יחדיו"
בית ראשונים סמטת הזית
24.00-21.30 / אחת לחודש
בלוייו שיקופיות

רמת גן

שלמה שביט
בית עמנואל רחוב חיבת ציון
23.00-20.30 /
בלוייו שיקופיות + הופעת זמר

יום חמישי

ירושלים

יוסי לב
המקום השישי - אות המוצר
אחת לשבועיים בשעה 22.00

כל אירוע
נוצץ
משמחה עם
נ.צ. הפקות

- הדרכת ריקודי עם ועמים
- כוריאוגרפיה ללהקות מחול
- מוסיקת רקע לכל ארוע
- שירה בציבור
- הגברה ותאורה מקצועית למרתונים
- יצוג אומנים, זמרים, קוסמים, ליצנים וכו'

★ הרקדות ליום העצמאות ★

זאת המומחיות
של נ.צ. הפקות
מומחיות שכדאי לנסות ולנצל

נ.צ. הפקות ואירועים נתניה החלוצים 2 חדר 47 טל:
053/348523
610070
610515

ריקוד בעין בוחנת

ללחן זה שתי הקלטות המיועדות לריקוד האחת תוצרת חוץ על תקליטו של משה אסקווזי, שעשה אף הוא ריקוד ללחן זה, והשניה על תקליטו של דני בנשלום מקיבוץ העוגן. הקלטות אלו נמצאות על קלטות מספר 22 ו'81א' בהתאמה, בקטלוג של מרכז ההקלטות.

במדור זה נביא לקוראים אינפורמציה מלאה על אחד מריקודי העם שלנו. במדור תמצאו:

- א. את סיפורו של הריקוד כפי שיביא לנו מחבר הריקוד או כותב אחר.
- ב. את מילות השיר של הלחן עליו חובר הריקוד.
- ג. את רישום צעדי הריקוד.
- ד. רשימת הקלטות לריקודים בהן ניתן למצוא את הלחן.
- ה. אפשרות לרכישת אחת מהקלטות לריקודים עם חוברת ההדרכה, ובהן הריקוד שבחרנו, בהנחה של 50%.

הפעם מוקדש מדורנו לריקודו של דר' צבי פרידהבר - "על גמלי". והנה סיפורו של צבי:

היה זה באחת ההשתלמויות של ראשית שנות החמישים, שהתקיימו אז באופן סדיר, כשפנה אלי המלחין עמנואל זמיר ז"ל ובחלילו השמיע לי את מנגינתו של המלחין הצעיר נחמיה שרעבי שזה עתה הכירו. עמנואל היה ידוע כחבר נאמן לחבר מדריכי ריקודי העם דאז, מחד גיסא, ובנסיונותיו לעודד ולגלות מלחינים צעירים ולפרסם את מנגינותיהם, מאידך גיסא.

תוך כדי נגינה רשם לי בעזרתו של גיל אלדמע את תווי השיר ומילותיו במחברתי. המנגינה ומלות השיר קסמו לי בו במקום.

באותם ימים עסקתי, במסגרת הדרכתי באחד מבתי הספר העממיים שבאזור הקריות, בהכנת הריקודים למסכת "גב הכרמלי" שבית הספר עמד להעלות בחגיגות סיום שנת הלימודים. למסכת זו כבר היו מוכנים בידי הריקודים "שמעו שמעו" ו"חג הגז" ועתה באה לידי ההזדמנות להשלים את מסכת הריקודים בריקוד "על גמלי" שיצרתי עם שובי מאותה השתלמות.

את צעדות הריקוד ניסיתי לראשונה על חברי להקת המחול שהדרכתי במסגרת עבודתי בעירית חיפה, והוא קסם לחניכי אשר המשיכו לרוקדו בכל הזדמנות.

עוד באותה שנה הבאתי לנסיון לאולפן ריקודי העם בבית לסיין בתל אביב. שותפתי לאותו יום הדרכה היתה לא אחרת מאשר מרגלית עובד - הרקדנית הראשית של להקת "ענבל" דאז. מרגלית התלהבה מהריקוד שמנגינתו המזרחית והשימוש באלאמנטים ריקודיים מריקודי בני תימן, קסמו אף לה. וכך יצא לו הריקוד לדרך.

רישום צעדי הריקוד:

ע ל ג מ ל י

צורת הקבוצה: זוגות במעגל
בניין הריקוד: בית אחד, 2 חלקים
המשקל: 4/4

הריקוד: צבי פרידהבר
הלחן: נחמיה שרעבי

הנחה 50%. קלטת זו בלווי חוברת הדרכת הצעדים ניתן לרכוש בהנחה של 50% (8.5 ש"ח במקום 17 ש"ח), עד הופעת העלון הבא, במרכז ההקלטות בלבד, וכנגד הצגת פתק זה.

קלטת מספר 22:	שימחו נא	הגביע
	שיבלים (חד מחרב)	ענבלים
	הכורמים	הרימון
	על גמלי	מי יבנה בית
	כשושנה בין החוחים	ניצני שלום
	הדודאים	טעם המן
	עת דודים, כלה	שוב יוצא הזמר
	המחוללת	גזוי לי
	אנא פנה דודך	מחול הדייגים
	עדרים	בת יפתח
	ריקוד הכד	זאת ירושלים

על גמלי מילים: א. ברעוו

פְּכֹכֵב אֶתֹר וְאַתְעָה בְּדָד
גְּמֵלֵי יִשָּׁק אֶפְקִים
דְּמִדוּמִים יִלְהִבוּ בְּשִׁטֵי עֵד
צְלָלִים נְחַמְקִים
אֶלוֹהֵי יַעֲזֹר שְׁלוֹמִי
עַת לְבִי יִנְדָד לְמַרְחָקִים.

פיומן

עַל גְּמֵלֵי אֶתֹר אַחֲבָק הַשְּׁחָקִים
פֹּכְכֵי יֵהֵל וְיִפְצַח בְּמִזְמוֹר
בְּהוֹד מְדַבֵּר אֶקְטֵם
בֵּין קְשִׁתוֹת הַדְּמִדוּמִים
מְגַמְלֵי אֶכְרַע וְאַתְפַּלֵּל
בְּעִרְגָּת נִדָד לְאֶלוֹהֵיו

נְעַמַת הָרִים סָגְרָה עָלֵי
וְאַפְלֵא בְּמֶן - נְשָׁרִים
מְפֹרָסִים תְּפַפּוּ סְשִׁעוֹלֵי
דְמָלִים צֵלִם פּוֹרְשִׁים
זַע מִיַּתְרֵי בְרוֹן פֹּכְכֵי
הַמֵּית סִיר יִנְעִימוּ עֲנַבְלִים... עַל גְּמֵלֵי...

חלק א שאל למרכז, הבת מימין לבן כאחיזה רגילה; רשומים צעדי הבן, הבת ברגליים נגדיות:
1-2 ימין ימינה (אל הבת), שאל במקום.
3-4 דריכה בעקב ימין מלפנים תוך כפיפת ברכיים, ניתור קל בשמאל.
5-8 שתי פסיעות לפנים החל בימין, סגירה בימין, שהייה.
9-16 כמו 1-8; עם הסגירה, פונים לאחור (הבן: ימינה-לאחור, הבת: שמאלה-לאחור) ומחליפים את הידיים האחוזות. כסיום ימין למרכז, הבת משמאל לבן.
17-24 כמו 1-8 ככיוון הפוך (מתחילים ברגליים חיצוניות). עם הסגירה פונים אל בן הזוג ועוברים לאחיזה ולס (גב הבן למרכז, הבת מולו).
25-28 סיבוב שלם ביחד במקום, בכיוון השעון, בשתי צעדות כפיפה החל בימין (הבת: החל בשמאל; כסיום גב הבן למרכז, הבת מולו, כאחיזה ולס).
29-32 הבת מסתובבת לכד 3/4 סיבוב ימינה מתחת לידיים האחוזות, כארבע פסיעות החל בשמאל. הבן משחרר את מותן הבת ופונה ימינה כארבע פסיעות (במקום) החל בימין (כסיום ימין למרכז, הבת משמאל לבן).
33-48 כמו 17-32 כשינוי קל בסוף: במקום סיבוב שלם בצעדות כפיפה, מסתפקים בחצי סיבוב; הבת ממשיכה כחצי סיבוב (במקום 3/4), כך שבסיום פני הבן ופני הבת למרכז, הבת מימין לבן ומעט לפניו.

חלק ב פנים למרכז בעמידה קשקשית; הבן חובק את הבת בימינו, ידיים שמאליות אחוזות מלפנים. הבן והבת רוקדים ברגליים תואמות:
1-4 ימין ימינה, שהייה, שיכול בשמאל לפני ימין, ניתור בשמאל.
5-8 הבת: סיבוב ימינה בשלוש פסיעות החל בימין, שהייה.
הבן: ימין ימינה, שיכול בשמאל לפני ימין, ימין ימינה, שהייה (הבן משחרר את מותן הבת לצורך הסיבוב, הידיים השמאליות נשארות אחוזות).
9-16 שתי צעדות תימניות החל בשמאל (האחיזה ככתחילת החלק).
17-32 כמו 1-16, צעדי הבן בלבד (הבת אינה מסתובבת), ברגליים נגדיות שמאלה.
33-40 3/4 סיבוב ביחד במקום, נגד כיוון השעון, כארבע צעדות כפיפה החל בימין.

רשם את הצעדים: גיל עופר

למערכת מידעם ברכות

14/2/88 לעורך מידעם שלום.
ברצוני להציע למדריכים שני שינויים בחוגים לריקודי-עם שלדעתי יגבירו את הנאת הרוקדים/ות.
ראשית, להעביר פחות ריקודים חדשים - הרבה מריקודים אלה ממילא אינם עומדים במבחן הזמן.
שנית, מתגובות של רוקדים ורוקדות מתקבל הרושם הברור שרובם היו מעדיפים יותר ריקודי זוגות.
על כן נראה לי שחוגים אשר ירכו בריקודי זוגות, וילמדו ריקודים חדשים רק לאחר שהוכח כי אלה ריקודים מוצלחים ואהודים, יזכו להצלחה ויענו על ציפיותיהם של רוב הרוקדים.
לדעתי נושאים אלו ראויים לדיון ולתגובות רוקדים ומדריכים מעל דפי העלון (במקום להיות נושא לקיטורים).

אבנר רו
תל אביב

תשובת העורך:

אשמח להביא לדפוס דעות שונות של רוקדים ומדריכים בנושאים אלו ובכל נושא רלוונטי. לעצם הצעותיך:
א. דעתך אבנר, בנוגע לריקודי זוגות אינה מקובלת עלי, אם כי אני מכיר בכך שהתופעה קיימת. נראה לי שהמצב נובע מהצורה בה אנו רוקדים את ריקודי המעגל, איש איש לעצמו, ללא קשר פיזי עם האחרים (לא נותנים ידיים), כך שהרגשת ה"יחד" נפגעת. לעומת זאת ריקודי הזוגות ממלאים עבורנו את הפונקציה של קשר עם המין השני ולכן הינם אטרקטיביים יותר. אל נשכח שרוקדים רבים אינם מוצאים תמיד את מקומם בריקודי הזוגות, מסיבות שונות, וריקודי המעגל הינם האפשרות היחידה עבורם לרקוד.
ב. כמות הריקודים החדשים הנלמדים בחוגים בהחלט ראוייה לדיון ולמחשבה. את התנגדותי לתופעה זו הכעתי כבר מספר פעמים גם מעל דפי עלון זה.

הנני מדריך צעיר יחסית, עברתי את קורס המריקדים בת"א בהצטיינות, לפני 5 שנים, אך אינני עוסק, לצערי, בהדרכה ומאוד חבל לי על כך. ברצוני למנות את הסיבות לכך:
1. כאשר הדרכתי ניסיתי לשלב בחוגים ישן וחדש, ומהר מאוד ראיתי שזה כמעט אינו אפשרי, הרוקדים באים מחוגים אחרים ומבקשים את הריקודים שרוקדים שם. רובם אפילו אינם מכירים את הריקודים האחרים, מלפני מספר שנים וקודם לכן.
2. רציתי, בכל זאת, "לצעוד עם הזמן" וללמוד את הריקודים הנדרשים, והנה, זוהי משימה כמעט בלתי אפשרית: על מנת "להיות בעניינים" עלי להתייצב 2-3 פעמים בחודש בהשתלמויות, להזניח את משפחתי, ולעסוק יומם ולילה ב"ריקודי-עם" בלבד, ללא יכולת להתמסר לעבודתי הרגילה (אני מאלו שההדרכה עבורם הינה תחביב בלבד), וכך היה עלי להחליט: או משפחה, עבודה וחיים נורמאליים, או "ריקודי-עם". נאלצתי לוותר.
החמור בעיני, שאני שומע על אותה בעיה ממדריכים אחרים, הנמצאים במצוקה, אך אין להם ברירה. ואני שואל עד מתי?

מרקיד מתוסכל
(השם שמור במערכת)
ראשון לציון

לירון, עורך מידעם, שלום.
14/02/88 כרוקד וותיק, וכקורא נאמן של העלון אני עוקב אחרי הכתוב בעלון ומבין שאתה ירון, מתנגד לריבוי הריקודים החדשים, ולמסחור ריקודי העם בכלל. מצד שני בכל עלון אתה מפרסם רשימת הקלטות חדשות, המעידה, על השתתפותך במרוץ אחר ריקודים חדשים, ולפי הבנתי אינך מחלק אותם בחינם.
ברצוני לשאול, האם אין כאן סתירה, בין הצהרותיך ומעשייך?

בכבוד רב
אריה קפלן
חולון

תשובה לאריה קפלן
תן חן לך, אריה על השאלה. אני שמח על ההזדמנות לענות על כך מעל דפי העלון, כיוון ששאלה זו נשאלתי בעל-פה, מספר פעמים, וידוע לי שיש הכועסים עלי על ה"דור-פרצופיות", כביכול, שאני מגלה. ובכן:

אין כל סתירה, כיוון ש"מרכז ההקלטות לריקודי-עם", צריך, לתת את השרות לאלה הזקוקים לו. על עבודתי אני מקבל כסף, אך איני רואה בכך כל פסול.
אין באפשרותי, ואין זה כסמכותי, לקבוע אילו ריקודים להקליט ואילו ל... (רובם איני מכיר), אך לא אקליט ולא אפיץ, אף ריקוד שלא עבר באחת ההשתלמויות. כן מצהיר אני, כל הזמן, וברשימת ההקלטות החדשות, שהן זמניות בלבד (לאחר זמן יעשה סקר בין המדריכים על מנת להכניס לקלטות קבועות בקטלוג, רק את הריקודים הנרקדים זמן ממושך). יותר מכך, למרות שאני מתפרנס מאותם ריקודים, אני חוזר ואומר שיותר טוב לו רובם כלל לא היו מופיעים, ואתמוך בכל יוזמה שתביא קצת סדר בכלגן ותקצץ בצורה דרסטית במספר הריקודים החדשים.

איכות ב-40 שנה למדינה
אל ציבור המדריכים
24/01/88 כולנו בדיעה כי בריקודי העם קיימת עליה בכמות המשתתפים, וירידה כללית באיכות הריקודים.
לשנת ה-40 למדינת ישראל, הבה נירתם יחדיו לפעולה חינוכית. נכריז עליה כשנת לימוד וליטוש הריקודים הקיימים. על מנת שתהיה זו שנת מפנה בריקודי העם הישראליים ובאיכותם. בציון דרך זה נוכל לומר: "יאחזו ידים יחדיו, וינעו יחדיו כמחול - צעיר עם זקן, קטן עם גדול

כני מערב וכני מזרח - כבנים לעם אחד - עם מאושר, עם רוקד".
(מתוך ספרה של גורית קדמן - "עם רוקד")
בברכה
יאיר הראל
קרית ביאליק

גלעד

אלקטרוניקה בע"מ

ציוד הגברת קול

הנפוץ ביותר לרוקדים

* מגברים

* מיקסרים

* רמקולים

* מיקרופונים

* כל פירטי הציוד הנלווה

* מזודות וארגזי נשיאה

תובל 26 רמת גן טל. 03-7516155

03-7520179

מיהו המדריך לריקודי עם *

ליקטה והביאה לדפוס: מירי קרימולובסקי

הנתונים הנמסרים להלן הינם מתוך סקר שנעשה ע"י מר שלום חרמון עבור החברה למתנ"סים, אגף התרבות והאמנות במשרד החינוך והתרבות. בסקר זה נבדקו תוכניות הדרכה, משתתפים, ארגון, ומנהל, בשטח ריקודי העם במתנ"סים בכל רחבי הארץ, והוא נותן, בהכרת, תמונה גם על המצב בכללותו.

מיון המדריכים - רובם של המדריכים הינם גברים, רק 25% מהעונים לסקר הינו מדריכות.

גיל המדריכים - רובם הגדול של המדריכים הינו בגילאים 40-22. הכשרה - רובם הגדול של המדריכים הינם מדריכים מוסמכים לריקודי-עם, שקבלו את הכשרתם באחד האולפנים המאורגנים על ידי המדור לריקודי-עם בועד הפועל של ההסתדרות בשיתוף המחלקה לאמנויות במשרד החינוך והתרבות.

כישורים נוספים - רק ל-1/3 מהמדריכים יש הכשרה נוספת בתחומים הקרובים לאמנות המחול וכ-1/3 יודעים לנגן בכלי נגינה. רוב המדריכים חסרים ידע בתחומי מחול נוספים, באמנויות נוספות, וביכולת לנגן בכלי נגינה.

השכלה כללית - לכ-1/4 מהמדריכים יש השכלה כללית של פחות מ-12 שנות לימוד (לא סיימו תיכון), יותר ממחציתם עיסוקם העיקרי הינו הדרכת ריקודי-עם. כ-1/3 מהם בעלי תעודת בגרות. כ-40% הם בעלי השכלה גבוהה, מבגרות ועד לתואר ראשון, ביניהם חלק גדול בעלי תעודת הוראה ובעיקר מורים בכירים לחינוך גופני. עיסוק כללי, מספר שעות הדרכה שבועיות - מעל 40% מהמדריכים עוסקים בריקודי-עם כעיסוקם העיקרי, יש להם, אמנם, מקצוע אחר, אך הם מדריכים ריקודי-עם למעלה מ-12 שעות שבועיות. רק כ-1/3 מהם מדריכים פחות מכך, כלומר, היקף פעילות שהוא בגדר "תחביב".

השתלמות - רוב המדריכים משתתף בהשתלמויות פעם בחודש לפחות.

שכר ואופן העסקה - הרוב המכריע מקבל שכרו על פי דיווח חודשי על הפעילות. נוהג ה"קבלנות" כמעט ולא קיים עוד. רק מיעוט מבין המדריכים מקבל משכורת חודשית.

מנתונים אלו, בולט הצורך בהשכלה והכשרה נוספת מעבר להכשרה הספציפית בריקודי-עם (רובם, כאמור, הינם בעלי השכלה מינימלית וכ-1/4 מהם לא סיימו תיכון!!! יתכן ויש צורך לשקול תעודת בגרות (חלקית לפחות) כתנאי לקבלה לאולפן, בכל מקרה אין עוררין על כך כי ישנה חשיבות רבה להשכלתו הכללית של המדריך.

יש לעודד את המדריכים להשתלם בתחומי המחול והאמנויות השונות, ללמוד את יסודות המוסיקה ולא פחות חשוב, על המדריך להיות בעל הכשרה בתחומי הדידקטיקה והפדגוגיה.

* מתוך "ריקודי-עם במתנ"סים" מאת שלום חרמון, בהוצאת החברה למתנ"סים, משרד החינוך והתרבות האגף לתרבות ולאמנות, ירושלים, 1985.

"המתחיל"

לפי הלחן: "עוד לא אהבתי די" נעמי שמר

מילים: מרדכי בן-שמעון

א באלה הרגליים עוד לא רקדתי די - אמרו לי אז ניסיתי, ראיתי זה כדאי, נכנסתי למרכז כולם שם רקדנים - רקדתי לי בצד כמעט שלוש שנים.

פזמון

א...י, הייתי משוכנע ש"הורה מדורה", יקח לי עוד שנה, א...י, הכל כל כך נפלא, אני כבר לא "מתחיל" וזוהי הקלה.

ב

היום אני מתחיל כבר לרקוד בחוג נוסף, "בינוניים" זו פונקציה, לומדים פה גם חדש, כולם כאן "משויצים" יודעים את "דבקה דרור",

עם מוסיקה עם קצב גיטרה וכינור.

פזמון

א...י, הכל כל כך נפלא, אני כבר לא "מתחיל" וזוהי הקלה, א...י, רוקד בחוג שני - עם שתי רגלי השמאל אני כבר "בינוני".

ג

למדתי "ארץ ארץ" "כנרת" "דבקה עוד", רקדתי "שחרחרות" עם יופי של בת זוג, אותה בת זוג שיש לי אני כבר מאמץ - עם איזה בטחון, רק תן לה לענף.

פזמון

א...י, הכל כל כך נפלא - אני כבר לא "מתחיל" וזוהי הקלה, א...י, "האהבה פשוטה", עם בת הזוג שיש לי אוכל לקפוץ כיתה.

ד

זה רק לפני שנתיים הייתי "מתחילים", באלה הרגליים נהייתי "מתקדמים", רקדתי חוג אחד, היום כבר עוד שלושה, זה כך נכנס לדם, זו כייף של הרגשה.

פזמון

א...י, הכל כל נפלא, אני כבר לא "מתחיל" וזוהי הקלה, א...י, צריך רק לנסות לשיר כולם בצוותא לרקוד את "רוב ברכות"

א...י, כולם כך יכולים,

לרקוד כעם אחד, בנות וגם בנים,

א...י, זו ארץ של מחול - ואם אני הצלחת... אז גם אתה יכול!

פאזן הפקות במימד אחר!!

נבצע עבורכם בכל הארץ

☆ הנחיית מועדוני זמא, כולל אמנים אורחים

☆ הפקות אוד קוליות וארועים

☆ ניהול והפעלת אולמות ומרכזי תרבות

☆ שרותי מוסיקה

☆ ארגון וביצוע השתלמויות מקצועיות

☆ כנסים ועצרות

☆ יצוג אמנים

ניסן כהן הב-רון

052/916714
24407

אבי פינטוך

08/459567

* שרות אישי ואמין לאורך כל ההפקה

חידונים ושעשועונים

ג	ה	ד	ו	ק	ר	נ	ה	ר	ו	ה
ל	נ	ד	ב	ל	ל	פ	ו	מ	ו	ר
ש	י	ש	ט	ק	ח	א	ר	ר	א	ו
ד	ג	ל	כ	ע	ה	ו	ה	פ	י	ע
ו	ו	ל	ה	ב	ר	ח	מ	ס	ר	ה
ד	נ	מ	ת	ל	ד	י	מ	ת	ג	ה
י	ה	ח	ש	ר	י	י	ט	ו	ק	ק
ל	י	י	ה	נ	נ	ל	ר	ל	ר	ט
י	ר	מ	ז	ה	ו	ר	ה	ב	ז	נ
י	ל	ד	מ	י	ד	ק	ו	נ	ה	ה

קורא שהחידה/תשבץ ששלח יתפרסם יזכה בשי - קלטת לריקודים וחוברת הדרכה תואמת מתנת מרכז ההקלטות. בין הפותרים נכונה שפתרונם יגיע למערכת עד 25/05/88 תוגרל קלטת לריקודים בליווי חוברת הדרכה תואמת.

את התשבץ במידעם מספר 4 פתרו נכונה רק 3 קוראים. מספר קוראים התלוננו על קשיים בפתרון התשבץ ואנו לקחנו זאת בחשבון להמשך. בהגרלה בין השלושה זכה אבנר נעים מירושלים, והוא קיבל שי קלטת וחוברת הדרכה לפי בחירתו.

חפש אותי

מאת: מירי קרימולובסקי

בתשבץ זה מסתתרים שמותיהם של 17 ריקודי עם הם רשומים מימין לשמאל, מלמעלה למטה, ובאלכסונים (מלמעלה למטה - מימין לשמאל ומשמאל לימין). בתשובה הינכם מתבקשים לציין את שמות הריקודים. בין הפותרים תוגרל קלטת לריקודים וחוברת הדרכה תואמת. במידה והקורא שגילה בגורל יציין גם את שמות מחברי הריקודים, יזכה בשי כפול.

בית הספר הרוקד

מדור זה יעסוק בעניינים הקשורים למפעל ביה"ס הרוקד. קוראים המעוניינים לכתוב למדור זה ולשתף את הקוראים בכעיות ובארועים מיוחדים, מוזמנים לכתוב למערכת עבור מדור "ביה"ס הרוקד".

ציפור קטנה לחשה לי ש...

במדור זה נפרסם סיפורים קטנים ופיקנטים שנקבל מכם הרוקדים והקשורים להווי הרוקדים והמרקידים. (השחיוו עט ושלחו לנו את רכס).

סיפור זה אנו מביאים כלשונו כפי שהופיע בכתבה של עינייה פלדמן בעיתון ערים באזור המרכז ביום ו' 4.3.88.

יודוי. היום הוא רוקד בחוג אחר

לא בנקל הסכים האיש לדבר. אינו רוצה לפגוע בחברים מהחוג לריקודי עם, אותו חוג שנתן את הכמה לסצינה בחיי נישואיו. אינו רוצה להשמיץ. לא מדובר בריקודים, הוא מדגיש, מדובר באנשים. כשהחליטה האשה ללכת לרקוד פעם בשבוע, לא התנגד. אחר כך יצאה פעמיים בשבוע. עדיין לא היה מוטרד. 15 שנות נישואין הטביעו חותם של קביעות והשלמה בחייהם. שני הילדים היו כבר בגיל העשרה. מצבם הכלכלי היה לעילא ולעילא. הוא עבד שעות ארוכות בעסק שניהל. היא טבלה, אילי, כאותו שיממון של אלה שיש להם כבר כמעט הכל.

כאשר חזרה לילה אחד בשתיים לפנות בוקר, היה מודאג שמא אירע לה משהו. כששבה מקץ יומיים בשלוש לפנות בוקר, כבר לא מצא טעם לדאוג. ידע שהוא בבועיה. לא בחוג היא כילתה עד שעה כזו. היא הציעה לו להצטרף בעצמו לחוג, כדי להפיג את חשדיו. הציגה לפניו את בן זוגה, לחצו ידיים והוא החל ללטוד את הצעדים הראשונים.

שקף

פיתוח והדפסת תמונות צבע/שחור לבן.

יהודה הלוי 143 ת"א טל: 231114

כעבור שבועות ספורים הוא כבר רקד להפליא. עכשיו יכול היה להביץ איך משתעבדים לריקוד, איך לא מוותרים על שום הזדמנות לרקוד. עכשיו גם יכול היה לרקוד בלי לספור צעדים ולהרים את העיניים מן הרצפה. כל זה כדי לגלות שהאשה מרחפת עם בן הזוג שלה גבוה מאוד, הרבה מעליו. מאוד לא נוח היה לו להתכונן בגבר הנאה והחסון המחולל נפלאות עם האשה. אתו, עם הבעל, היא לא רצתה לרקוד. לא תמיד גם לחזור הביתה. ואז מצא לו בת זוג. הפתעה נעימה ומתוקה כדבש. אשה עדינה שכבשה מייד את הגיגיו, את עלבון הגבר הנבגד שבער בו. החוג לריקודים עקב בחיובים רבי משמעות אחר הרביעיה הרומנטית, שלא החסירה אף מפגש. יכול היה לראות כעיני האנשים את הסוד שאינו סוד, את הלעג וגם את הקנאה... כמעט שלוש שנים נמשכו החיים על במת הריקודים. הוא כבר חובר כמה תזות משכנעות על נישואין פתוחים. היא כבר הרשתה לעצמה לעלוב בו לעיני החוג כולו. הוא למד להשיב. שלוש שנים של חיים כפולים, כולם יודעים על כולם, כולם רוקדים עם כולם ומחייכים אל כולם וחוזרים ועופי פנים אל הקן החוקי. מאוחר מאוד התחיל לתפוס את גודל האשלייה. את הריקנות, העמדת הפנים וכל המושגים של חיים פרוצים לכל שקר. גילה שהוא מתעייף, מתגעגע אל השקט הביתי, אל אותה שגרה רחוקה שכל כך בוז לה בשלוש השנים האחרונות. אז גם גילה שלא יוכל להחזיר את הגלגל אחורנית. האשה, הוא אומר, לא יכלה. אף שהגבר, בן זוגה לריקודים, לא הבטיח לה גן של שושנים, לא היה בכוחה לעזוב אותו. לפני חודש נתן לאשתו גט. נפרדו במרידות, ככעס, לא ידידים. היום הוא רוקד בחוג אחר.